

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Balandis – April 9, 1981 Nr.15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JEI TAI BŪTŲ FILMAS...

... į galą pradėtų trūkti įtampos

Vytautas Meškauskas

Iš pradžių atrodė kaip gerą kriminalinis filmas. Sūvis į JAV prezidentą. Jis laikosi herojiškai. Pats įžengia į ligoninę. Nepameta humoro pajautimo. Zaizda pasirodo užgydoma. Jau sekanti rytą prezidentas pasirašė įstatymą - pirmą kongreso priimtą jo prezidentavimo metu. Ačiū Dievui ir kiti per pasikėsimą sužeistieji, nors sunkiau už prezidentą, atrodo kad išgyvens. Po to įtampa pradeda greitai atslūgti. Pasikėsintojas pasirodė esąs ne KGB agentas, bet šiaip sau vienišas jaunas vyras kilęs iš geros ir pasiturinčios šeimos. Sovimo motyvas - noras padaryti išpuolį jaunai artistei, kurios asmeniškai nepažinojo.

Iš kino teatro po to išeitume kiek nusivylę - realiam gyvenime media neleidžia nuobodžiauti. Ar tik Valstybės Sekretorius Haig, kuris vis dažniau bandomas atvaizduoti juodžiau (žiūr. apžvalgą), nenorėjo pagrobti valdžios? Ar jis nepareikšė tuojuo po atentato, kad jo rankose yra Baltųjų Rūmų kontrolės, nes esąs trečias po prezidento ir viceprezidento, nors iš tikro prezidento posto paveldėjimo eilėje jis esąs tik penktas po atstovų rūmų pirmininko ir senatui pirmininkaujančio. Ar jis, Haigas, nesusibarė su Gynbos Sekretoriu, kuris yra trečias iš eilės (po prezidento ir viceprezidento) karinės komandos struktūroje?

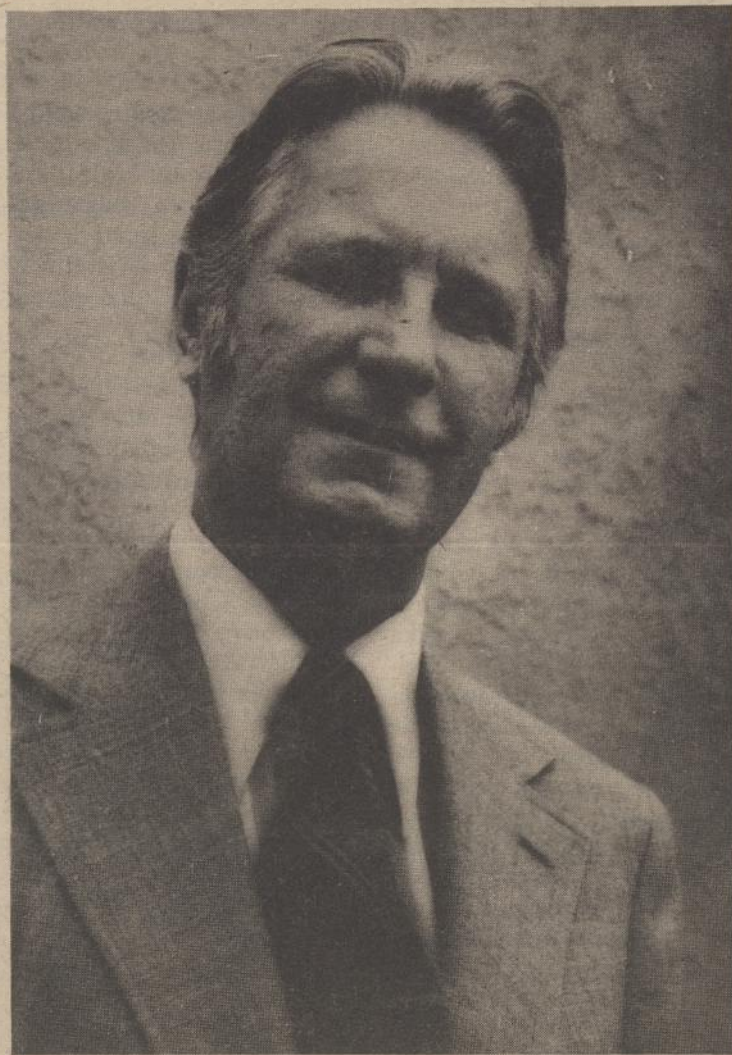
pareikšti savo valios - buvo pagirtinas.

Jei tai būtų tik žurnalistų prielaidos apie Haig užmačias galima būtų nusiraminti. Jau toks gyvenimas! Blogiau, kad pasklido gandai, kad tos nepalankios žinios buvo skleidžiamos iš Baltųjų Rūmų sferų. Žinoma, tarp visų galimų įpėdinių yra visai natūrali konkurencija, pasinaudojimas proga pagerinti savo pozicijas tolimesniems politiniams ėjimams, tačiau viešas spėliojimas kažkaip prieštarauja tam ką iki šiol vadinome 'geru skoniu'...

Bet grįžkime prie pagrindinio herojaus... Jo skaudus patyrimas ir būdas, kaip jis jį pernešė, padidino jo populiarumą. O kaip tik dėl to populiarumo ir einama spausti rankas į smalsuolių minią, tuo išstatant save ir kitus nereikalingam pavojui. Bet to reikalauja esama politinė sistema. Kraštui lengviau išspręsti savo problemas, jei jo priešakyje stovi populiarus prezidentas. Artimiausios dienos parodydys, ar pakilęs populiarumas padės prastumti pro demokratų kontroliuojamą kongresą prezidento ekonominius pasiūlymus: ne tiek biudžeto apkirpimą, kiek mokesčių sumažinimą, kuriam Atstovų Rūmų dauguma nerodo didelio entuziazmo. Reaganui atrodo, kad tai būtinas reikalas. Šioje srityje jis nenori nė kiek nusileisti, nesiskaitydamas su politiniais sumetimais. Taip, kaip jis nenori griebtis jokių priemonių Japonijos automobilio importo į šį kraštą sumažinimui. Šioje srityje jis yra ekonomisto Milton Friedman sekėjas: jei sumažinsi importą - padidinsi tik vietinių ir užsienio automobilių kainas. Vienintelis būdas Amerikos auto pramonei išsigelbėti yra išmokti pigiau ir geriau prekes pagaminti.

ŽINIOS APIE KOMUNISTŲ KARO NUSIKALTILIUS

Prie JAV Teisingumo departamento sudarytoji Specialių Investigacijų įstaiga dabar ieško ir kelia bylas vadinamiems nacių karo kriminalistams. ALT pirm. dr. K. Šidlauskas atkreipė tos įstaigos vadovybės dėmesį į faktą, kad karo kriminalistai darė nusikaltimus ne vien prieš žydus, bet ir prieš lietuvius. Be to, karo kriminalistų buvo ne vien tarp nacių bendradarbių, bet ir tarp komunistų. Atsiliepdamas į tai, Spe-

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas inž. Antanas Mažeika. L. Kanto nuotr.

Reikia ieškoti kelių įtraukti jaunimą į mūsų veiklą, — sako ALT S-gos pirm. Antanas Mažeika

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, 1979 metais atšventusi 30 m. savo veiklos išėivijoje sukaktį, ruošiasi 17-tam seimui š. m. gegužės 23-24 dienomis Detroite, Mich. Ta proga ALT S-gos pirmininkas inž. Antanas Mažeika sutiko atsakyti į keletą klausimų.

— ALT S-ga praeityje yra nuveikusi daug ir didelių darbų Lietuvos laisvinimo, kultūros ir kitose srityse. Šiandien, po 30 išėivijoje praleistų metų ne viena or-

ganizacija skundžiasi veiklos susilpnėjimu. Kokios nuotaikos šia prasme vylauja ALT S-gos veikloje?

— Tiesa, 30 išėivijoje praleistų metų organizacijoje veikloje yra labai ilgas laikotarpis. Atkeliavus į šį kraštą sunku buvo įsivaizduoti, kad laisvės kova taip ilgai galės užsitęsti. Tada veikla buvo gyva, ir noras su dideliu pasiryžimu kiek galima daugiau ir greičiau užsibrėžtus darbus įvykdyti. Laikui bėgant reikėjo prisitaikyti prie kasdieninių reikalavimų bei šios šalies sąlygų. Tad, nenuostabu, kad pati veikla lyg ir susilpnėjo. Gerai pasiryžusių ir veiklių asmenų eilės retėja, o prieauglis-pakaitalas labai pamažu mūsų eiles papildo. Tačiau privalome nepalūžti, bet dar su didesne ištverme bei pasiryžimu uždėtas mums visiems pareigas stengtis atlikti.

— Ar nekelia problemų jaunųjų jėgų neįsijungimas į ALT S-gos tęstinumą?

— Klausimas yra labai svarbus. Neapsiriksiu pasakęs, kad kiekviena organizacija rūpinasi ir deda pastangas kiek galima daugiau jaunų jėgų įtraukti į (Nukelta į 4 psl.)

Paskirta LB Literatūros premija

Pirmosios Lietuvių Bendruomenės (Kultūros Tarybos) literatūros premijos laureatu š. m. balandžio 5 d. Clevelande buvo išrinktas Kazys Bradūnas už rankraštyje eilėraščių rinkinį "Užeigoje prie Vilniaus vieškelio".

Vertinimo komisiją sudarė: pirm. dr. R. Šilbajoris, sekr. dr. D. Tamulionytė ir nariai B. Gaidžiūnas, V. Mariūnas ir V. Volertas.

Šios literatūros premijos 3000 dol. mecenatas yra JAV LB krašto valdyba.

Premija bus įteikta Clevelande š. m. gegužės 17 d. premijų šventės metu.

Kas iš tikro vairoja JAV užsienio politiką, — klausia londoniškis The Economist, — Allen, Bush ar Haig?

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Priešo identifikacija. - Sunkumai nustatyti užsienio politiką.

- Rinkimai Prancūzijoje.

Kaip galėjo atsitikti, kad JAV, iš antrojo pasaulinio karo išėjusi stipriausia valstybė, gana greitai turėjo užleisti tą vietą skurdžiai diktatūrai, kuri valdo Sovietų Sąjungą? I tokį klausimą kartais girdime atsakymą, kad čia turime reikalo su išdavimu! Bet kodėl gi kas nors turėjo intereso išduoti savo kraštą? Materialiniais sumetimais, ideologiniais ar savęs sunaikinimo aistros? Visi jie galėjo turėti įtakos, tačiau daugiausiai turbūt nulėmė nesugebėjimas identifikuoti priešo.

Labai gera pavyzdį kaip tai atsitinka - duoda paskutiniai įvykiai. Reagano administracija atėjo valdžion su sveika pažiūra, kad sovietams nereikia nusileisti ir nereikia jų bijoti. Jei jie turi kokioje srityje persvaros, negalima gailėtis pinigų ir pastangų tą skirtumą išlyginti. Iš pradžių ne daug kas prieštaravo, tačiau netrukus pasigirdo kritika. Kai administracija pasiryžo neleisti komunistams įsistiprinti Salvadore, pasigirdo balsai, kad tai veda prie naujo Vietnamo arba dešiniųjų - kurie prieš metus nužudė vietos arkivyskupą, o vėliau keturias amerikietes vienuoles - diktatūros. Krašto nuotaika susiklojo (ar buvo nustatyta taip), kad administracija, pasiuntusi 54 partizaninio karo specialistus Salvadora kariuomenės apmokymui, dabar galvoja, kad politiškai geriau būtų tokiame apmokymui čia atsisąbenti Salvadora karininkus.

Kai Valstybės Sekretorius Haig apkaltino sovietus terorizmo visame pasaulyje remimu, N.Y. Times kovo 29 d. paskelbė, kad CIA išvedė, kad tam nėra įrodymų. Tokia esanti tos institucijos - National Foreign Assessments Center, kurio uždavinys yra analizuoti situaciją - pažiūra. Jos prašęs naujas CIA direktorius William J. Casey, perėmęs tas pareigas. Tokia pažiūra ji nustebinusi ir jis prašęs ją peržiūrėti, kas administracijos kritikams atrodo kaip pastangos nuo viešumos paslėpti tikrą tiesą. Tą pačią dieną atskirose televizijos programose pasirodė Gynybos ir Valstybės Sekretoriai bei senato užs. reikalų komisijos pirm. Percy pareiškė apie tai nieko negirdėję. Jei jie sakė tiesą - kyla klausimas, kodėl apie tai pirmiausia buvo paskelbta spaudoje. Juk kas nors turėjo apie tai prasiurti.

Zinoma, sovietų dalyvavimą kiekvienam teroristų žygyje nėra lengva dokumentaliai ar liudininkų parodymais įrodyti. Bet antra vertus, yra pakankamai įrodymų, kad sovietai taroristus treniruoja ir jiems padeda. Ir kodėl ne, jei tai su tampa su jų interesais? Imkime, pavyzdžiui, kad ir visai neseniai Pakistano lėktuvo pagrobimą. Zinoma, kad ji iššaukė Pakistano vidaus politinė padėtis, bet teroristai pirmiausia lėktuvą privertė nukristi į Afganistano sostinę Ka-

bulą, kuris visas, o ypatingai jo aerodromas, yra sovietų žinioje. Čia teroristai pailsėjo, buvo viskuo aprūpinti, apginkluoti ir jiems leista skristi į Siriją, t.y. tą arabų kraštą, kur sovietų įtaka yra didžiausia. Galima lengvai įspėti kodėl. Prileidžiant, kad sovietai nežinojo apie pagrobimo planą, jie - atskridus lėktuvui į Kabulą - pasijuto nepatogiai ir užtat ji pasiuntė į Siriją. Apie tai Amerikos spaudoje nedaug rašoma, čia daugiau išpučiama studija, kad apie sovietų terorizmą nėra įrodymų...

Kai administracija pareiškė noro, kad kongresas atšauktų vadinamą 'Clarko pakeitimą', kuriuo buvo įsakmiai uždrausta padėti Angolos prieškomunistiniams partizanams - tuo metu, kai komunistiniai susilaukė iš sovietų bloko ne tik pagalbos, bet ir ištisų Kubos divizijų - NBC korespondentas užklausė Haig, ar pastangos išgelbėti Salvadora nėra tolygios sovietų pastangoms išlaikyti Angolos režimą.

Toks bandymas į viską žiūrėti nešališkai iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti pagrįstas. Iki atsimeni, kad Amerika yra ne teisėjas, bet kovojanti šalis. Jei priešas nesilaiko jokių taisyklių, kodėl jų turėtų laikytis užpultieji?

Toks visiškas pavojus sau neįsijautimas ryškėja ir prezidentūros kompetencijos konflikto su Haig išpūtime. Apie jį rašoma kaip apie pasaulinės reikšmės įvykį, aptemdžiusi kitus. Girdi, Haig elgėsi arogantiškai ir netaktiškai, norėdamas sau daugiau valdžios, nes jis iš tikro galvojęs apie savo kandidatūrą per būsimus prezidento rinkimus! Kažin kodėl niekas nenori prileisti, kad Haig - atsistatydinęs iš už tikrinto NATO vyr. vado posto, nes išūrėjo didelių pavojų JAV-bėms, jei greitai nebus imtasi reikiamų priemonių, ir kurio sveikata nėra labai gera - ir dabar tesirūpina, kaip pavojų Amerikai geriausiai atremti?

Aišku, kad tokioje situacijoje bet kokia drąsesnė politika yra neįmanoma. Juo labiau, kad ji negali būti visą laiką tiesi - ji turi būti lanksti. Imkime kad ir situaciją Lenkijoje. Jei ten būtų išvengta tiesioginio sovietų įsikišimo ir liberalizacija nebus per daug nuslo-

pinta, ar tuo atveju JAV ir kitos Vakarų valstybės turėtų paskubėti į pagalbą su naujais kreditais? Jei taip, kaip tai su derinti su grūdų embargo pačiai Sovietų Sąjungai? Taip užklaustas Haig atsakė, kad ne jis paskelbė embargo.

Kaip nuotaikos keičiasi, galima pastebėti ir iš laiškų redakcijoms. Gali, žinoma, prileisti, kad laiškus rašo tik vienos ar kitos krypties aktyvistai, tačiau jie vistiek bent kiek veikia. Taip vyraujantis JAV spaudos organas N.Y. Times kovo 29 d. turėjo net kelis laiškus sugrupuotus po viena dėsne antrašte: 'Haig's Dangerous Provocation of the Soviet Union', kuriuose rašoma, kad Haig nori išprovokuoti atominį karą. Vienas rašytojas sutinka, kad sovietai gal yra atsakingi už didelę dalį terorizmo, bet Amerika dėl to neturi įžeidinėti sovietų. Ji turinti savo tikslų siekti 'taktiškai'. Didžiausią pavojų taikai dabar sudaranti 'visą laiką atdara Haig burna!' Kitas rašytojas, dvasiškis iš Bostono, puola prezidento Reagano saugumo tarėją Richard V. Allan už jo susirūpinimą Europoje pasireiškiančiu pacifizmu. Ir tokia retorika vedanti prie atominio karol

Verta pastebėti, kad čia paminėta Europos pacifizmą prancūzų liberalų žurnalistas, istorikas ir filosofas Raymond Aron aiškina kitaip: Europos nuotaikos Amerikai keičiasi jos nenaudai dėl vienos paprastos priežasties - niekas nenori susidėti su pralaiminčiu.

Kaip matome, kol kas Amerikai dar nesiseka identifikuoti savo priešo. Kaip be to gali ma vesti logišką užsienio politiką?

Balandžio 26 d. bus Prancūzijos prezidento pirmieji rinkimai. Gegužės 10 d. varžysis tik daugiausiai balsų gavę du kandidatai. Jei patikėti rinkimų nuotaikų tyrinėtojų šiuo metu atrodo, kad du svarbiausi kandidatai yra - dabartinis prezidentas Valery Giscard d'Estaing ir socialistų vadas Francois Mitterand, turi beveik vienodus šansus.

Idomi yra komunistų laikysena, kurie šį kartą neremia socialistų kandidatų. Jie yra iš visų Vakarų komunistų daugiausiai paklusnūs Maskvai.

■ Iš kitos pusės

A. Štomas, AKIRAČIUOSE prisimindamas 1905 m. Vilniaus Didįjį Seimą teigia, kad jo pamokos tinka ir po 75 m. Seimas supratus:

"Pirma, kad Lietuvos valstybingumas yra pačios lietuvių tautos reikalas; jei pati tauta tvirtai ir aiškiai už jį nepasisakys ir nestos vieningai už jį kovoti, niekas kitas — jokia pašalinė jėga, jokia, net ir pati radikalčiausia, revoliucijos Rusijoje pergalė, — valstybingumo Lietuvai automatiškai nesuteiks. Antra, kad Lietuvos valstybingumo reikalas turi būti suprastas kaip bendro visos Rusijos demokratizavimo proceso elementas ir tuo būdu įgyvendinamas ne opozicijoje Rusijai, kaip tokiai, bet išvien su visomis pažangiomis visos Rusijos jėgomis, siekiančiomis Rusijos demokratizavimo."

Autorius, kuris palyginti neseniai paliko Lietuvą, nėra 100% tikras, bet nori tokėti, kad prasidėjus panašiam kaip 1905 sąjūdžiui Sovietijoje, Lietuvos laisvės kovotojai tos progos nepraleis. Tačiau:

"turint omenyje, kad tautos politinis branduolys šiandieną yra išeivijoje ir kad ryžtingų pasikeitimų laiku tautos akys bus atkreiptos į išeiviją, laukiant jos politinio vadovavimo ir iniciatyvos, šios viltis pasidaro kiek abejingos."

Ne tiek dėl išeivijos vienybės stokos, bet daugiau dėl to, kad nė vienas veiksnys, pakankamai nesirūpinęs vieningos Lietuvos nepriklausomybės programos paruošimu, nei strateginius planavimu.

Atrodo, kad Štomas yra didelis planavimo šalininkas. Ką gi, planavimas praplatina akiračius, tačiau praktiškai nulemia ne planavimas, bet improvizacija. Istorija, anot Zbigniewo Brzezinskio, kuris turėtų žinoti, daugiau yra ne plano, bet chaoso išdava. Tai patvirtina ir mūsų patyrimas. Pirmiausia buvo improvizacija, kuriai vėliau buvo stengiamasi duoti teisinę formą. Ar ne tas pats vyksta Lenkijoje. Kol kas dar niekas užsienyje nesiima kredito už "Solidarumo" sugalvojimą! Kai 1922 metais jaunas Lietuvos diplomatas V. Sidzikauskas Tautų Sąjungos Tarybos posėdyje bandė plačiau nušviesti Vilniaus krašto politinės padėties istoriją, jį nutraukė D. Britanijos delegatas Sir Robert Cecil. Girdi, nereikia šio klausimo liesti iš juridinės pusės, nes tai privesia prie nepabaigiamų debatų. Milžiniška įvykių dauguma buvo nulemta vietoje. Esant progai, atsiranda ir vadai. **vm**

Ukinėje srityje, jie reikalauja aukštų muitų užsienio gaminiams, didesnių įmonių suvalstybinimo ir konfiskavimo didesnių pajamų negu maždaug 100,000 dolerių. Manoma, kad jų balsų skaičius pirmą kartą po ilgo laiko ne tik nepasieks 20%, bet greičiausiai net kris iki 16%.

OWNER OPERATORS WANTED

Permanent contracts available. Midwest to West Coast operation, perishable products. Tractor requirements are 350HP or larger, sleeper cab 2 person operation, twin screw. Trailers must be 42' - 45' long, equipment age limit 4 years. Have trailers available to reliable owner operators. For more detailed information, contact Roland Mundorf, LITTLE AUDREY'S TRANSPORTATION CO., INC. PHONE: 800-228-9182. (15-23)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

R.P.T. or R.P.T. eligibility may qualify you for a position we are seeking to fill in an expanding 150 bed acute care Detroit hospital. This challenging position will grant excellent benefits and salary and is available immediately. Call or stop in for a tour.

PERSONNEL DEPARTMENT
313-874-2800, Ext. 282

DETROIT CENTRAL HOSPITAL
801 VIRGINIA PARK, DETROIT, MICH. 48202

An Equal Opportunity Employer

(14-15)

Viesėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 TEL. (216) 431-6344
 6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
 DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiuro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavardę, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turini ir kalbą redakcija neatsako.

ALT S-gos Seimui artėjant

Septynioliktasis A. L. T. S-gos seimas įvyks š. m. gegužės mėn. 23-24 dienomis HYATT REGENCY DEARBORN viešbutyje FAIRLANE TOWN CENTER, DEARBORN, MICH. 48126. Seimą rengia A.L.T. S-gos Detroito skyriaus sudarytas komitetas pirmininkaujant skyriaus pirmininkui Jonui Švobai — 1594 Beaupre Avenue, Madison Hts., Mich. 48071; telefonas: (313) 547-2859. Viešbučio kambarių kainos: (single) \$55.00; (double) \$70.00; ir (suites) \$225.00.

Šiame seime bus svarstomas Sąjungos Įstatų pakeitimas. Projektas jau paruoštas ir greitai laiku bus pasiūstas skyriams ir tarybos nariams susipažinimui.

Susitarus su "Vilties" draugijos valdyba į seimo darbotvarkę įtraukiamas Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugijos "Viltis" metinis narių susirinkimas, kuris įvyks tose pačiose patalpose šeštadienį, gegužės mėn. 23 d. 3:30 val. po piet.

Tą pačią dieną 8 val. vakaro viešbučio salėje rengiamas banketas-balius su menine programa. Norintieji dalyvauti prašomi iš anksto užsisakyti vietas pas seimo rengimo komiteto vicepirmininką Stasį Šimoliūną 16817 Stoepel, Detroit, Mich. 48221; telef.: (313) 861-5975.

Seimo programa bus paskelbta "Dirvoje" ir išsiuntinėta skyriams ir tarybos nariams susipažinimui.

Sąjungos Įstatu 7 str. 2 p. nustato, kad seime sprendžiamą balsą turi: sąjungos pirmininkas, valdybos, tarybos ir revizijos nariai, apygardos pirmininkas, skyrių pirmininkai ir skyrių atstovai renkami po vieną nuo kiekvienos pilnos 20 narių ir vienas nuo paskutinio nepilno 20 narių likučio.

Skyrių valdybos prašomos patikrinti savo skyriaus narių sąrašus ir visuotiniame susirinkime išrinkti reikiamą seimo atstovų skaičių. Atstovais gali būti tik aktyvūs ir nario mokesį susimokėję nariai. Skyrių valdybos turi išduoti atstovams raštiškus įgalio-

jimus-mandatus su skyriaus pirmininko ir sekretoriaus parašais. Be šių įgaliojimų atstovai neturės balsavimo teisės.

Sąjungos valdyba prašo visų skyrių vadovybes išrinkti narių mokesčius ir pagal Sąjungos Įstatu 12 str. 2 p. 50 nuostatų narių mokesčio ir 10 nuostatų nuo pelno gauto iš parengimų persiųsti Sąjungos išdininkui Vincui Juodvalkiui 14659 Limesdale St., Panorama City, Ca. 91402. Telefonas: (213) 894-0136. Sąjungos veiklai išlaikyti reikalingos lėšos ir šie skyrių mokesčiai yra pagrindinis Sąjungos valdybos pajamų šaltinis.

Seime yra pagerbiami mirusieji Sąjungos nariai. Skyriai yra prašomi nedelsiant prisiųsti Sąjungos valdybai savo skyriaus mirusių narių pavardes ir užimtas pareigas, jei tokias turėjo.

Sąjungos seimo suruošimas yra susijęs su didelėmis išlaidomis. Sąjungos valdyba prašo skyrius ir atskirus narius paremti seimą aukomis.

Nominacijų komisijon yra pakviesti pirmininku Aleksas Laikūnas iš Clevelando ir nariais Mečys Šimkus iš Chicagos ir Vaclovas Senuša iš Bostono. Kiti komisijos nariai bus darinkti seime.

Nutarimų-rezoliucijų komisijon yra pakviesti pirmininku Mečys Valiukėnas, nariais Antanas Juodvalkis ir Vaclovas Mažeika visi iš Chicagos. Kiti komisijos nariai bus darinkti seime.

Filmas "Prezidentas Antanas Smetona Amerikoje" baigiamas paruošti ir bus pristatytas seime. Jei bus laiko ir nesusidarys techniški kliūčių, seimo papalioj bus galima šį filmą pademonstruoti.

Šis seimas yra svarbus tuo, kad jame bus svarstomi Sąjungos Įstatų pakeitimai, kurie paliks kelrodžiu tolimesnei Sąjungos veiklai. Didėjant infliacijai ir kylant kelionių ir nakvynių kainoms, daugeliui seimų lankymas pasidarys neįmanomas, todėl prašome delegatus, finansinius pa-

LIETUVIAI IR LENKAI

Pasaulinio karo angoje

Vytautas Meškauskas

1938 m. rudenį tarptautinė padėtis buvo jau tokia įtempta, kad mūsų vyriausybė pradėjo ieškoti glaudesnių santykių su Lenkija. Lozoraičio spalio 7 d. pro memoria apie dieną prieš tai įvykusį pokalbį su Lenkijos pasiuntiniu Charvatu pažymėta, jog jam buvo praneštas Lietuvos noras pagerinti santykius,

"kad tokioje atmosferoje galima būtų svarstyti klausimus, interesojančius abi valstybes, o taip pat ir platesnius klausimus išplaukiančius iš mūsų geografiniai politinės padėties."

Kilus kokiam nors konfliktui, Lietuva laikytusi neutraliteto ir nepasinaudotų sunkia Lenkijos padėtimi, jei tokia būtų. Lietuva — anot Lozoraičio — norėtų žinoti tą patį dėl Lenkijos laikysenos Lietuvos atžvilgiu. Spalio 31 d. K. Škirpa pranešė J. Bekui, kad santykių pagerinimui Lietuvos vyriausybė yra pasiryžusi uždaryti Vilniui Vaduoti Sąjungą. Tai ir buvo padaryta lapkričio 25 d. Vidaus reikalų ministerio nutarimu. Gruodžio mėn. išėjo paskutinis "Mūsų Vilniaus" Nr. Be to ir pats Škirpa, žinomas provokiškom pažiūrom, buvo pakeistas J. Šauliu, santykių su Lenkija suregulavimo šalininku.

Už geresnius santykius — Lenkijos karo attache Kaune teigimu — pasisakė ir aukštesni Lietuvos karininkai: Raštikis, Černius ir kt. Jie neslėpė, kad Lietuvai reikalinga bent diplomatinė Lenkijos pagalba Klaipėdos reikalais, kur Vokietijos spaudimas visą laiką stiprėjo. Ji pareikalavo ten netaikyti mūsų Tautai ir valstybei saugoti įstatymo. Lenkų pareigūnai tačiau iš savo vyriausybės ta tema negavo jokių instrukcijų. Lenkija tuo laiku buvo suinteresuota gerų santy-

jėgesnius narius ir artimesnius skyrius gausingiau seime dalyvauti. Prašome išstudijuoti programą ir iš anksto tinkamai pasiruošti, idant pranešimai ar nauji siūlymai neišvirstų prakalbomis ir nesitrukdytų brangus seimo eigos laikus.

Velykų švenčių proga Sąjungos valdyba sveikina visus Tautinės Sąjungos narius ir bendraminčius ir linki pavasariško džiaugsmo, sveikatos ir ištvermės darbuotis tėvynės laisvinimo, lietuviybės išlaikymo bei tautinės minties puoselėjimo baruose.

kių su Vokietija palaikymu. 1936 metais pradėtas Lenkijos kariuomenės modernizavimas turėjo būti pabaigtas tik 1942 metais, atseit, iki to laiko Lenkijai būtinai buvo reikalinga taika.

1939 kovo 15 Vokietijai užėmus visą Čekoslovakiją — Lenkijos siena su Vokietija labai pailgėjo. Įvykių eiga paspartėjo. Kovo 21 d. Vokietija pareikalavo Daningo ir sutikimo tiesi eks-teritorialines plentų ir geležinkelio linijas į Rytprūsius. Kovo 22 d. Vokietija pareikalavo Klaipėdos, kurią sekančią dieną ir gavo. Lenkija tačiau atmetė Vokietijos reikalavimus. Kovo 31 d. Anglijos vyriausybė žemuo-siuose Rūmuose pažadėjo Lenkijai padėti, jei ją užpultų Vokietija.

Balandžio 18 d. Charvatas, vykdydamas Beko instrukciją, pareiškė mūsų užsienių reikalų ministeriui Urbšui, nuo pereitų metų gruodžio 15 d., pakeitusiam S. Lozoraitį, kad Lenkijos vyriausybė trokštanti pačiu veiksmingiausiu būdu padėti Lietuvai išlaikyti savo nepriklausomybę. Kada tokia pagalba būsianti reikalinga, turinti nuspręsti Lietuvos vyriausybė. Šio pareiškimo ji (Lietuva) neturinti suprasti kaip Lenkijos siekimo įtraukti Lietuvą į kokias nors politines kombinacijas. Toks pasiūlymas buvo nelauktas ir Urbšys tuojau atsakė, kad Lietuva apsisprendusi konflikto atveju laikytis neutraliai. Charvatas po to pasiūlė savo pareiškimą perskaityti pačiam prezidentui Smetonai, bet Urbšys už kelių dienų pranešė, sakoma Charvato pro memoria — kad to daryti nereikia.

Lenkijos karo attache Mitkiewiczzaus teigimu, kariuomenės vadas Raštikis kovo mėnesį dar lyg žaidęs su mintimi prisijungti prie Lenkijos ir Pabaltijo karinės sąjungos, balandžio 26 d., grįžęs iš Hitlerio 50-ties metų sukaktuvių iškilmų Berlyne, jam pareiškė, kad Lietuva laikysis neutraliteto.

Mat, būti neutrali Lietuva pasižadėjo Klaipėdos atidavimo sutarties 4-ju str. Juo įsipareigojama: "... nremti ir trečios pusės prieš vieną kitą atkreipto jėgos panaudojimo".

Lietuvos apsisprendimo laikytis neutraliteto nepakeitė ir tų pačių metų gegužės 8-12 d. Raštikio viešnagė Varšuvoje. Jis ten kalbėjosi su maršalu Rydz-Smiglu ir gen. štabo virši-

(Nukelta į 4 psl.)

PRO ŽIŪRONĄ

BESIKLAUSANT argumentų už ir prieš Lituanistikos katedros steigimą JAV universitete, nejučiomis kyla klausimas - siekiame kepurės, ar plunksnos kito kepurėje?

Vieną pagrindinių motyvų turbūt išlieka prestižo klausimas. Tai nieko blogo. Tačiau kada malonumo kaina sukasi nebe vieno 100,000 dolerių sumoje (su gera galimybe virsti septynių skaičių kombinacija), gal vertėtų, prieš išnešant sprendimą, kaip reikiant pasidėti prie klausimo. Tuo labiau, kad PLB svarstymuose, berods, nebuvo kvesti net ir ALB visi kompetetingi atstovai. O gi LK pramatoma steigti Amerikoje. Ir jos išlaikymo didžiausia finansinė našta turbūt kristų Amerikos lietuviams.

Daleidus, kad turime reikalingą \$600,000 pradinį kapitalą, gal būtų galima jį kitaip panaudoti siekiant to paties tikslo? Gal galėtume sustiprinti, pagerinti ar praplėsti tai, ką jau turime?

Lituanistikos Institutas galėtų būti pirmuoju kandidatu dėmesiui. Aiškiai pastebimos, ir gana gilos jo išvartys vagos. Iliejus gerą dozę entuziazmo, su tolygia medžiagine parama ir (jau dabar labai pagrįstai) pasididžiavimu, turbūt labiau užtikrintume siekio testinumą, negu sąlyginis katedros išlaikymas kuriame nors JAV universitete.

Igalinus mūsų pačių akademinį pajėgų, paraleliai jų turimiems įsipareigojimams, platesni įsijungimą, nebūtų utopiška tikėtis ir akademinio pripažinimo.

Svarbiausia, tuo atveju LI galėtų turėti mūsų sąlygose būtiną lankstumą nuotaukų ir reikalavimų pajautimui, lygiagrečiai su bekompromisiniu siekiu išlaikyti ir ugdyti tai, kas kiekvienam lietuviui yra šventa ir brangu.

Paskiri atlikti ir atliekami darbai kultūros ir švietimo srityje įrodo, kad esame pajėgūs didesniems užsimojimams. Akademiniai pagrįstas ir tvirtas Lituanistikos Institutas yra gyva galimybė, verta pastangų ir išlaikymo.

Pripažinimas niekam ne atėjo greitai ir lengvai; visur buvo pagrįstas pastoviomis pastangomis, darbu ir tikėjimu. Turime visus tris elementus. Pasukus juos visus viena kryptimi, laikui bėgant galime turėti respektuojamą instituciją (savo pačių!). Ir dar su didesne galimybe jos išlikimui ir tęstinumui.

Sako, kad Prancūzija yra kultūringa tauta, nes visi prancūzai moka prancūziškai. Gal verta būtų ir mums iš to taško į save pažiūrėti ir nebijoti būti 'indu, kuriame karalius laiko savo vyną'.

Ego

LIETUVIAI IR LENKAI

(Atkelta iš 3 psl.)

ninku V. Stachevicius. Kalbėta buvo akis į akį ir tarybinei istorikei R. Žepkaitei Varšuvos archyvo nepasisekė rasti apie juos jokių uždaskų. Raštikis savo atsiminimuose pastebi, kad nebuvo svarstomi kokie slapsti susitarimai. Mitkiewiczus savo "Wspomnienia kowienski" tačiau spėja, kad ta tema turėjo būti paliesta, nes ministeris pirminkas J. Černius, lyg ir atsakydamas į tas kalbas Varšuvoje, jam pareiškė, birželio viduryje, kad Lietuva stotų į antihitlerinę koaliciją ir palaikytų Lenkiją, tik tuo atveju, jei koalicijai padėtų ne tik Anglija ir Prancūzija, bet ir Sovietų Sąjunga. Toks pareiškimas labai patinka tarybiniais istorikams. Pasak Žepkaitės, Lietuvos politiniai valdovai ta teisingai įvertino padėtį. Kaip žinia, tuo laiku vyko pasitarimai tarp Sovietų Sąjungos ir Anglijos bei Prancūzijos ta pačia tema, bet jie nutrūko sovietams susitarus su Vokietija 1939 m. rugpiūčio 21 d. (Idomu, kad Molotovo - Ribentropo paktą Žepkaitė apeina tyloomis). Mitkiewiczus po to pranešė Lenkijos gen. štabui, kad Lietuvos karinė vadovybė jam garantavo 1) neutralitetą karui tarp Lenkijos ir Vokietijos kilus, ir 2) kad Lietuvos kariuomenės nepasinaudos padėtimi ir nepuls Vilniaus.

★

Norėdama palankiau nu-teikti Lietuvą, Lenkijos vyriausybė nuo 1939 m. pradžios sušvelnino lenkinimo politiką Vilniaus krašte. Vasario mėn. buvo patvirtintas atkurto Lietuvos mokslo draugijos statusas su nežymiu vardo pakeitimu: Lietuvos mokslo mylėtojų draugija. Balandžio 26 d. J. šaulys pranešė baigęs derybas dėl Vilniaus lietuvių kultūrinių ir švietimo organizacijų reaktyvizacijos. Ministeris Urbšys pagal Žepkaitę, didelio entuziazmo dėl šaulio laimėjimų neparodė. Lietuvos vyriausybė nebuvo pasirengusi atsakyti didesnės laisvės Lietuvos lenkams davimu, nes bijojo per juos Lenkijos vyriausybės įtakos padidėjimo ir iš viso laikydamosi neutralumo nenorėjo per daug suartėti su Lenkija. Tokiu būdu šaulys derėjosi daugiau savo vardu negu vyriausybės pavestas. Kaip matyti iš tų laikų jo slaptų raportų, Lenkijos užs. reik. ministerijos departamento direktorius K. Kobilianskis, buvęs iki to laiko 'kietos politikos' Lietuvai šalininkas, dabar pasitenkino tik vilties pareiškimu, kad Lietuvos vyriausybė paseksianti Lenkijos pavyzdžiu ir būsianti palankesnė lenkams savo krašte. Rugpiūčio 15 d. leista švietimo

LOS ANGELES LIETUVIAI

LOS ANGELES RENKA NAUJĄ MIESTO MERĄ

Ir vėl rinkimai. Ši kartą rinksime Los Angeles miestui merą. Tarp kandidatų yra lietuvių draugas buvęs tris kadencijas Los Angeles miesto meru Sam Yorty. Šiuo tikslu pradėta rinkiminė akcija. Š. m. kovo mėn. 4 d. buvo bendri pietūs į kuriuos buvo pakviesti aukšti miesto pareigūnai bei miesto įtakingi asmenys. Taip pat buvo pakviesta ir lietuvių atstovė — Liucija Mažeikienė.

Kovo mėn. 15 d. buvo surengta popietė gražioje Mr. Blackwell rezidencijoje, tikslu sukelti pinigų rinkiminei akcijai padėti. Šioje popietėje dalyvavo gražus būrys lietuvių. Pats Sam Yorty su savo žmona kiekvieną atvykusi sutiko, rankos paspaudimu kiekvienam dėkojo už atvykimą ir jo dėmimą. Mes lietuviai turėjome gražią progą su juo pasikalbėti ir padaryti bendrų nuotraukų. Verta pažymėti, kad ir ši kartą grupei vadovavo jau gerai pažįstama amerikiečiams Liucija Mažeikienė.

Per Sam Yorty 12 metų Los Angeles miesto administravimą nebuvo nė vieno steiko: buvo, palyginus, saugus gyvenimas. Jo administracijoje netrūko policininkų. Tuo metu Los Angeles policininkų buvo 7100, o dabar 6500.

Sam Yorty pastatė didžiulį konvencijos Centrą, įrengė zoologijos parką, pastatė meno centrą ir 58 istorinius-kultūrinius paminklus. Jis padidino ir pagerino uostą, sutvarkė vandens kanalizaciją, suregulavo kompiuterių pagalba gatvių šviesas, parūpino ugniagesiams geresnes priemones, rėmė namų statybą, kuri jo laiku vyko pilnu tempu, išplanavo ir išrūpino pinigų miesto įstaigų mašinelių bei automobilių pataisymams centrini pastatą, kurį tik dabar, po 8 metų, Bradley pradėjo vykdyti.

Ar norime, kad meras ku nors pasitarnautų savo miestui, ir jo žmonėms? Jei taip, tai BALSUOKIME UŽ SAM YORTY. Jis ir lietuvių

draugijai 'Rytas' atidaryti penkias pradines mokyklas, septynias valstybines su dėstomąja lietuvių kalbą, Lietuvių ūkio draugiją su skyriais, Sporto klubo skyrius. Rugsėjo 2 d. šauliui buvo pranešta, kad lietuviams be kliūčių bus išduodami tautybės pažymėjimai, pažadėta skubiai reaktyvinti Lietuvių labdaros draugiją. Tuo laiku vokiečiai jau žygiavo į Lenkiją. Karas prasidėjo rugsėjo 1 d. Kitame numeryje: Vilnius mūsų, Kaunas rusų.

politinius reikalus gina. Jis žino Lietuvos istoriją, jos karo ir okupacijos tragediją.

Kas sekė Los Angelyje savaitinį "Yorty Show" televiziją, tas patvirtins, kad Yorty yra tikras lietuvių draugas. Kada tik buvo progos, išskeldavo smurtišką Lietuvos okupaciją. (am)

NEOLITUANAI PAGERBS FILISTERĮ ROMUALDĄ GIEDRAITĮ-SPALĮ

1980 m. gegužės mėn. 14 d. Hamburgo universiteto klinikose mirė rašytojas, Korp! Neo-Lithuania filisteris Romualdas Spalis-Giedraitis.

Per 40 kūrybingų metų jis praturtino mūsų literatūrą nemirštamais kūriniais. Jo "Vienos kartos istorija", susidedanti iš 7 tomų, yra unikumas mūsų literatūroje. Paskutinė šio ciklo knyga "Aukšinio saulėlydžio gundymai", kurią išleido LST Korp! Neo-Lithuania, pasiekė skaitytojus š. m. kovo mėn., jau autoriui mirus. Šio paskutinio tomo įžangoje autoriaus paskutinis "sudiev" skamba: "Okupacijos metu stebėjau daug jaunuolių, kurie parodė nepaprastą ryžtą ir drasą, atlikdami nuostabius žygius.

Vieni jų žuvo, kiti užmiršti kukliai gyvena. Tiems visiems pilkiesiems, neišgarsintiems didvyriams, skiriu tą visą "Vienos kartos istoriją".

Korp! Neo-Lithuania, Los Angeles, sueigoje kovo 26 d. buvo nutarta pristatyti R. Spalio kūrybą plačiajai Los Angeles lietuvių visuomenei 1981 m. birželio mėn. 7 d.

Šioje neolitanų sueigoje, kurioje Korp! dr. Em. Jarašūno pakviesti pirmininkavo A. Pečiulis ir sekretoriavo K. Švarcaitė, Ramunė Jurkūnaitė - Vitkuvienė gan suglaustai, bet labai jautriai ir jaudinančiai padarė tos vienos kartos apybraižą. Įspūdis neaprašomas! Kiekvienas sueigos dalyvis, kurių buvo apie 25, tuojau panūdo įsigyti visus 7 tomus, bet deja, jie visi išparduoti. Todėl vienbalsiai buvo nutarta Los Angeles neolitanams imtis iniciatyvos, susitarus su Korp! Vyr. Valdyba ir kitomis institucijomis, išleis-

Reikia ieškoti kelių...

(Atkelta iš 1 psl.)

lietuvišką veiklą. Mes tautininkai esame laimingi, nes šiuo atveju mums giminiga Korp. Neo-Lithuania padeda mums šį labai svarbų uždavinį dalinai įgyvendinti. Mes savo ruožtu, visais būdais ir atvejais stengiamės padėti Korp. Neo-Lithuania, nes tai mūsų ateities prieauglis ir pastiprinimas. Tie Tautinės Sąjungos skyriai, kurių miestuose nėra Korp. Neo-Lithuania padalinio, ieško kitu keliu jaunimą sudominti ir į mūsų veiklą įtraukti. Šis reikalas yra labai rimtas ir svarbus, į kurį mes visi turime su visu rimtumu įsijungti.

— Į kokias veiklos sritis buvo daugiausia kreipiamas dėmesys Jūsų vadovavimo laikotarpyje?

— Šių dviejų kadencijų laikotarpyje buvo daugiausiai energijos bei laiko paskirta "Tautinės Minties Keliu" knygos išleidimui bei jos platinimui. Antrasis uždavinys buvo sutvarkyti, paruošti ir išleisti garsinį filmą "Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona Amerikoje". Šis darbas dar neužbaigtas, tačiau tikimės, Seimą šį filmą atsivežti ir parodyti Seimo dalyviams bei svečiams.

— Kokius konkrečius uždavinius šiuo metu atlieka Jūsų vadovaujama ALT S-ga?

— Sąjungos valdyba, per seito Seimo pavestą, yra sudariusi Sąjungos įstatams keisti komisiją į kurią yra pakvietusi: tarybos narį Vytautą Abraitį, Philadelphia skyriaus pirmininką Vytautą Matonį ir Vincentą Gruzdį. Ši komisija jau baigia paruošti projektą, kuris

ti naują "Vienos kartos istorijos" laidą 2-3 tomuose, kad šis literatūrinis paminklas bylotų apie Lietuvos kančią ir ryžtą amžiams dabartinei ir ateinančioms kartoms.

Tad, pirmiausia, nekantraudami laukiame birželio mėn. 7 d., kada bus rašytojas R. Spalis įspūdingai pagerbtas ir pristatytas Los Angeles visuomenei ir to rytojaus, kada visas Spalis vėl bus atiduotas lietuvių tautai, anot Mažvydo, "imti ir skaityti mane". (eb)

bus pristatytas Seime svarstyti bei priimti.

— Kuriuos klausimus Lietuvos laisvinimo darbe laikote pirmiaisiais ir kas turėtų jų vykdymui vadovauti?

— Lietuvos laisvinimo darbas yra labai sudėtingas. Labai aišku, kad dėl Lietuvos išlaisvinimo niekas nepaskelbs karo. Todėl pasaulinė politinė padėtis ir amerikiečių sustiprėjimas gali sudaryti sąlygas, kurios prisidės prie Lietuvos laisvinimo kovos. Reikalinga tinkamai ir laiku supažindinti Valstybių vyriausybes bei pasaulio visuomenę Lietuvos klausimu. Ieškoti draugų, kurie atėjus tinkamam laikui mus remtų ir padėtų kovoje dėl Lietuvos laisvės. Būti gerai informuoti, kad galėtume laiku tas aplinkybes išnaudoti. Šiam darbui pasaulio plotmėje privalo vadovauti VLIKas, o Jungtinių Amerikos Valstybėse ALTA. Mūsų visų pareiga šiems veiksniam padėti, idant šis sunkus ir atsakomingas laisvinimo darbas būtų gerai atliekamas.

— Paskutiniu metu spaudoje skaitome apie mūsų organizacijų bei veiksmų ginčus dėl nepasidalinimo veiklos. Kokia Jūsų nuomonė?

— Išėivijos lietuvių veiksmų santvarka yra gera. Išvystyta veikla kelia lietuvių vardą bei supažindina su Lietuvos laisvinimo byla plačiąją amerikiečių visuomenę bei Valstybės pareigūnus.

Mūsų organizacijų bei veiksmų ginčai yra ne kas kita, kaip atskirų asmenų ambicijos. Jei kartą nustumtume juos minėti ir mažiau dėmesio į tai kreiptume, tikrai reikalus pagerėtų. Dirbkime, o darbo yra apšiai, tai nebus laiko nei energijos nereikalingiems ginčams vesti.

FIELD SERVICE ENGINEER
Network Systems Corp. is the leading manufacturer in the area of computer networking. Our HYPER channel products provide high speed interface between central processors & peripheral subsystems in a mixed vendor environment.

We are currently seeking a Field Service Engineer in the NJ & NY area to maintain our equipment. 4 yrs. experience in Field Service preferable with a background in IBM, Univac, Honeywell, CDC or mini computers. Salary is commensurate with experience. We have excellent employee benefits.

Call collect to LES BENSON
(612) 425-2202
NETWORK SYSTEMS CORP.
7600 BOONE AVE. NORTH
BROOKLYN PARK, MINN. 55428
Equal Opportunity Employer M/F
(14-16)

COOK

For Priests in St. Margaret of Scotland parish Rectory. Live-in preferable. Excellent private quarters in congenial household. No heavy-duty work expected. Ample time off. References.

Call FATHER BOESSEN.
314-776-0363

(13-15)

WANTED
OWNER OPERATOR

Originating out of Rhode Island, to New York, New Jersey with return loads to Points in Conn., Rhode Island & Mass. Permanent lease. To pull company trailers.

Call 401-231-1100

Ask for George

(12-18)

EXPERIENCED
MACHINE OPERATORS

- Cheshire & Kirk Rudy Labelers
- Phillipsburg & Pitney Bowles Inserters
- Baum Folder

Top wages. Northwest Dallas location.

Call Barbara:
214-358-4493

Equal Opportunity Employer

(14-18)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Mintys po nutarimo steigti lituanistinę katedrą

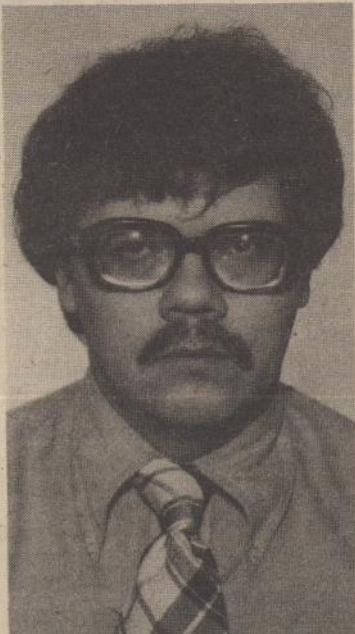
Augustinas Idzelis, Ph.D.

Atrodo, kad klausimas, kur įsteigti lituanistikos katedrą yra pagaliau išspręstas. Kovo mėn. 1 dieną Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba nutarė steigti katedrą Illinois Universitete, Chicago Circle. Katedra kainuos 800,000 dolerių. Tam tikslui lietuvių visuomenė turės suaukoti 600,000 dolerių.

PLB aiškina, kad ji katedrai steigti galimybes tyrinėjo keletą metų. To tyrinėjimo išvadoje prieita nutarimo, kad nors ir lituanistikos specialistų paruošimas išeivijoje apima daugelį mokslo sričių, "pirmiausia dėmesys kreiptinas į lietuvių kalbą ir literatūrą." (Draugas, 1981 kovo 3). Klausimas kyla — kaip PLB valdyba priėjo prie šitos išvados. Ar ji įvertino bendrą lituanistikos mokslo padėtį išeivijoje? Kokiais kriterijais ir kokiais metodais valdyba vadovavosi savo tyrinėjime?

Norint padaryti mokslininkai pagrįstą lituanistikos studijų vertinimą išeivijoje, reikia atsižvelgti į atsiųstus darbus, mokslinio darbo kryptis ir išeivijos reikalavimus. Pavyzdžiu galime imti "Lituanus" žurnalą. Tai pagrindinis mokslinis anglų kalba žurnalas, kuris yra savotiškas lituanistinių studijų išeivijoje barometras. Jei mes klasifikuosime visus straipsnius, kurie pasirodė šiame žurnale tarp 1954-1978 metų, tai matysime, kad istorija, literatūra ir kalbotyra dominuoja žurnalo turinį. Kiekis straipsnių, liečiančių ekonomines, politines ir sociologines temas, yra labai kuklus. Rūpestį kelia faktas, kad pastarųjų straipsnių skaičius dramatiškai mažėja. Pavyzdžiui, 1954-1966 metų tarpe pasirodė 33 straipsniai politinių mokslų tematika, o 1967-78 metais — tik 9 straipsniai. Ekonominio mokslų srityje iš viso buvo 13 straipsnių, bet tik trys straipsniai pasirodė 1967 — 1978 metų laikotarpyje.

Antras svarbus mokslinis žurnalas, kuris pasižymi moksliniais straipsniais, liečiančiais lituanistinius klausimus, yra "Journal of Baltic Studies". Penkerių metų laikotarpyje (1970-1975) pasirodė 106 straipsniai. Tik dešimt straipsnių buvo lituanistinėmis temomis. Iš šito kuklaus skaičiaus dauguma straipsnių (6) lietuvių kalbotyrą ir literatūrą. Nėbuvo ne vieno straipsnio, kuris specifiniai analizuotų

Dr. Augustinas Idzelis

dabartinės Lietuvos demografinę, ekonominę ar politinę padėtį. Reikia pažymėti, kad estai ir latviai yra žymiai daugiau padarę šioje srityje ir daugiau dėmesio atkreipę į tuos klausimus. Tokie svarbūs moksliniai žurnalai, kaip "Slavic Review", "Soviet Studies" ir "Problems of Communism", visiškai nekalba apie dabartinį gyvenimą, politinius ir socio-ekonominius procesus Lietuvoje. O Lietuva, kaip mes visi žinome, yra viena iš pačių problematiškiausių respublikų visoje Sovietų Sąjungoje ir todėl vis daugiau susilaukia dėmesio iš nelietuvių mokslininkų. O kame lietuvių mokslininkų įnašas? Įnašas mažas, nes mes neturime mokslininkų, kurie specializuotųsi tose srityse.

"Drauge" (1980 spalio 23), "eps" klausia: "kur mes išplėsimė naują kartą kalbininkų, literatų, vertėjų, tautosakininkų?" Padėtis nėra jau tokia beviltiška. Turim gražų skaičių ak-

tyvių lietuvių kalbos, literatūros ir net tautosakos žinovų, kurie yra baigę aukštuosius mokslus išeivijoje. Tarp kalbotyrininkų mes turim Ford, Klimą, Marvan, Rėklaitienę, Robinson ir Schmalstieg. Literatų skaičius ypač didelis: Šilbajoris, Ostrauskas, Vaške-
lis, Ciplijauskaitė, Skrups-
kelytė, Šliažas, Gražytė-Ma-
ziliauskienė, Landsbergis, Girniuvienė, Zdanys, Valiū-
kėnaitė ir eilė kitų. Tauto-
sakos srityje mes turim Bra-
dūnaitę ir Žygaite.

Ko mums iš tikrųjų trūksta, tai mokslininkų, kurie studijuotų dabartinės Lietuvos ekonomiką, demografiją, sociologiją ir politinį gyvenimą. Mums reikia daugiau Remeikių ir Vardžių. Kodėl mes dabar neturime mokslininkų kartos, kurie rašytų studijas apie Lietuvos industrializaciją, žemės ūkį, gamtos taršą, kaimo pasikeitimą, demografinę kaitą ir rusifikaciją. Lietuvoje tie klausimai yra tendencingai pristatomi, o išeivijoje mes neturime mokslininkų, galinčių šituos klausimus analizuoti. Išeivijoje mes turime ne tik galimybes, bet taip pat ir pareigą šiuos klausimus studijuoti ir pristatyti akademiniuose forumuose bei žurnaluose. Žvelgiant į ateitį, reikia atsiminti, kad socio-ekonominiai faktoriai nulems ne tik Lietuvos, bet ir visos Sovietų Sąjungos tolimesnį likimą. Įvykių eiga Lenkijoje tai jau įrodė.

Sprendimas steigti lituanistinę katedrą Illinois Universitete yra jau padarytas. Reikia tikėtis, kad Chicagos lietuviai suteiks katedrai visakeriopą finansinę ir moralinę paramą.

Iniciatorių grupė yra verta mūsų pagarbos. Tačiau vėl kyla klausimas: ką daryti su kitomis veikiančiomis lituanistinių studijų programomis, kaip, pavyzdžiui, Kent State Universitete? Ar mes dabar turim jas nurašyti į nuostolius ir visas pastangas bei ribotus finansinius išteklius sukonzentruoti į vieną instituciją?

Pažvelkime į Kento lituanistinę programą. Ji prasišėdė prieš vienuolika metų. Tai ilgas laikas. Iš pradžių pagrindinis rūpestis buvo rinkti lituanistinę medžiagą: knygas, spaudos komplektus ir archyvus. Kento universitetas buvo vienas iš pirmųjų, kuris pradėjo rūpintis šiuo reikalu. Darbą pradėjo Dr. John Cadzow, Dr. V. Stankus ir šio straipsnio autorius. Po vienuolikos metų KSU turi turtingiausią lituanistinę rinkinį Šiaurės Amerikoje. Lietuvių visuomenė, ypač pensininkai, paaukojo virš 10,000 knygų. Knygų surinkimas yra tik darbo pradžia. Knygos turi būti katalogizuotos, žurnalų komplektai ir knygos minkštais viršeliais turi būti įrištos. Reikia atkreipti dėmesį į faktą, vienos knygos įrišimas universitetui kainuoja virš 10 dolerių. Tokių knygų Kento universitetas turi virš keletos tūkstančių. Reckefellerio Fundacija, įvertindama šito rinkinio didelę mokslinę reikšmę, jau yra paskyrusi 56,000 dolerių jo išlaikymui.

KSU lituanistinę programą jau yra susilaukusi finansinės paramos iš plačios lietuvių visuomenės. Nors iki 1980 metų nebuvo jokio plataus aukų rinkimo įnašų, lituanistinės stipendijos fondas surinko virš 23,000 dolerių. Šių metų kovo 7 dieną Clevelande įvykęs banketas "Vivat Academia" sukėlė virš 7,000 dolerių.

Pensininkas Jonas Balbotas paaukojo 1,000 dolerių. Jis rašo: "Aš suprantu, kad šis Jūsų siekis yra labai reikšmingas, nes mūsų senosios kartos mokslininkai sparčiai retėja, o užpildyti jų spragą nebus kam. Todėl mes visi, kiek galimybės leidžia, turime padėti aukomis tiems jauniems studentams, jei norime, kad ir ateityje lituanistinės programos planai būtų įgyvendinti."

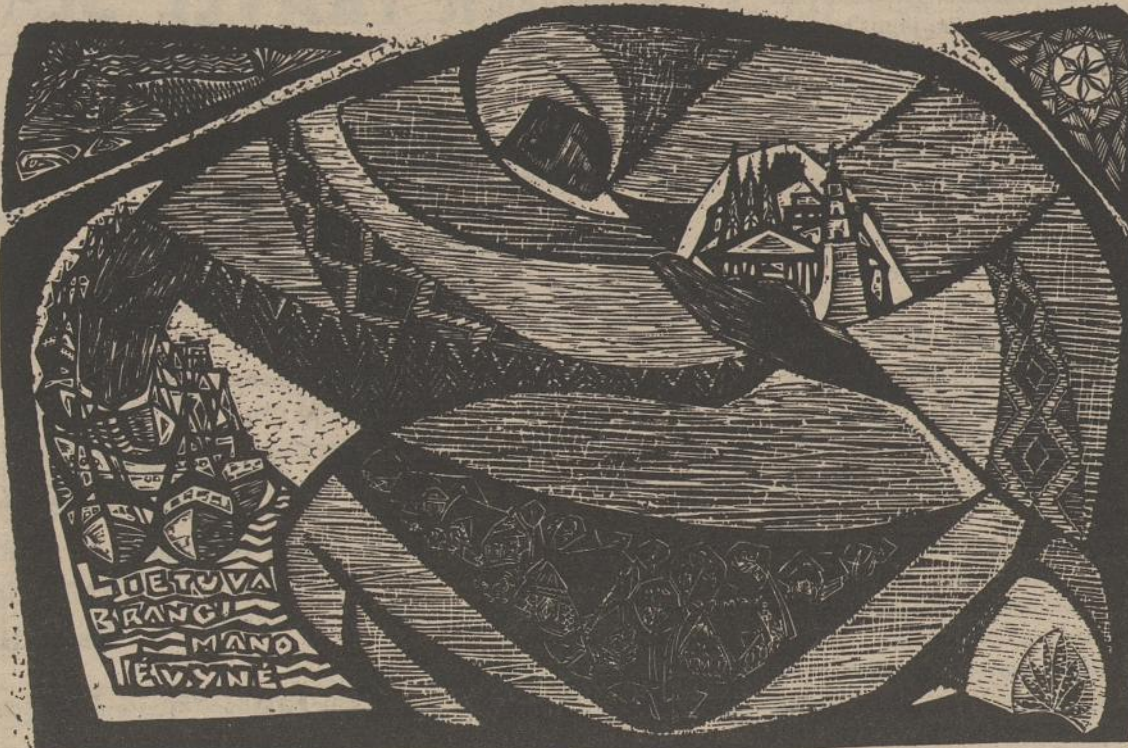
Vyresnės kartos mokslininkas, 85 metų mokslų veteranas, Dr. Pranas Jucaitis, taip rašo: "Į JAV atvykau 1948 metų pabaigoje. Dėščiau chemiją Gannon Universitete, Erie, Pa. septynių semestrus. Algos tada buvo mažos. Iš mažų santaupų (nuo 1961 metų pensijoje) siunčiau čekį (100 dolerių)".

Dabartiniu laiku stipendijos fondas turi virš 30,000 dolerių, ir vis dar auga.

Kent State Universiteto administracija entuziastingai rėmė ir remia lituanistinę programą. Tenka išgirsti pasisakymų, kad Kentas esąs trečios eilės universitetas ir neturįs "prestižo". Tas pusiau demagogiškas priekaištas ignoruoja faktą, kad universitetas ne tik remia, bet taip pat yra sudaręs dėkingą dirvą lituanistinėms studijoms puoselėti. Pragmatiškai žiūrint, universiteto tariamą silpną "akademinį autoritetą" mes galim panaudoti savo naudai, nes universitetas tampa žymiai palenkesnis rimtiems akademiniam užsimojimams remti. Kent State universitete ne tik yra atviros durys, bet taip pat jame randasi palankus klimatas svarbiausiose universiteto administracijos sluoksniuose. Čia mes nekalbame apie departamentų vedėjus, bet apie pačią administracijos viršūnę. Kente lituanistinę programą "nepaskęs" tarp kitų programų, kaip tai įvyko su ukrainiečių programa Harvardo universitete.

Taigi, dabartiniu laiku, Kento universitetas turi turtingą ir svarbų lituanistikos rinkinį. Finansinė bazė ne tik yra sukurta, bet vis dar auga. Universiteto administracija konkrečiai įrodė savo užsiąngavimą remti lituanistines studijas ir tyrinėjimų darbą. Žiūrint į artimą ateitį, galim drąsiai tvirtinti, kad Kent State Universitetas turi visas sąlygas Lituanistikos tyrimo Centrai steigti, kurio tikslas būtų studijuoti dabartinės Lietuvos padėtį ir tokiu būdu užpildyti išeivijos gilią spragą lituanistikos studijų srityje.

(Nukelta į 6 psl.)

Aldonos Sirutytės raizyns "Lietuva brangi..." Iš ciklo "Mano tėvynė dainose ir legendose".

Kas įmanomiau ir tiksliau lietuvių mokslui

Dėl lituanistikos katedros steigimo

P. Jonikas

Spaudoje buvo paskelbta, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba ir jos sudaryta iniciatyvinė lituanistikos katedrai steigti grupė 1981 m. kovo 1 d. nutarė lituanistikos katedrą steigti Iliojaus universitete, Chicagoje.

Kiek man yra tekę su lituanistikos katedros steigimo dalyku ir kelių JAV universitetų tuo reikalu siūlymais susipažinti, neatrodo, kad kalbamasis nutarimas gerai pagrįstas ir mūsų sąlygomis yra prieinamiausias, tiksliausias ir naudingiausias lituanistikai paremti. Savo abejojimus dėl lituanistikos katedros steigimo kuriame JAV universitete dar prieš kalbą nutarimą buvau išdėstęs vienai katedros steigime dalyvaujačiai institucijai, bet iš spaudoje paskelbtos informacijos nematyti, kad tos abejonės buvo PLB svarstytos, bent nebuvo nurodyti nutarimą parėmę motyvai tiems abejojimams atsverti.

JAV universitetų, su kuriais PLB atstovai susisieki, siūlymai steigti juos lituanistikos katedrą (turinčią aukštesnio laipsnio studijų tikslą) vargu ar patenkintų svarbiausius lietuvių visuomenės lūkesčius, ypač kad tai lietuviams kainuotų šimtus tūkstančių, o gal ir per milijoną dolerių.

Man atrodo, kad nevienu atveju pasiektume ne blogesnių, o kartais ir geresnių rezultatų, kad ir mažesnę sumą nukreipę į mūsų pačių vadovaujamą mokslinę instituciją.

Ir iš tikrųjų, juk lituanistikos katedros steigimas kuriame JAV universitete tėra reikalingas, jei ta katedra galėtų atlikti tokį mums vertingą mokslinį darbą, kurio neatlieka ar negali atlikti Lietuvos ar

ir kitų kraštų mokslo institucijos.

Lituanistikos katedrai steigti JAV nurodomi apskritai tokie pagrindiniai motyvai:

1. Jaunų lituanistikos specialistų paruošimas;

2. lituanistikos sričių tyrinėjimas ir tų sričių mokslinių darbų rašymas ir skelbimas;

3. didesnė atitinkamų mokslo priemonių (knygų, periodikos ...) kolekcija;

4. mokslinės institucijos prestižas.

Bet ar tų motyvų patenkinti negali kad ir atitinkamai sustvarkęs dabartinis Lituanistikos institutas - ir greičiausiai su žymiai mažesniu kapitalu - juo labiau, kad mūsų rankose esanti institucija geriau žinotų kurie moksliniai darbai pirmiausiai ruošini ir leistini. Labai abejotina, ar kuris žymesnis JAV universitetas norės lituanistines studijas tvarkyti pagal mūsų pageidaujamą planą.

Philadelphijos ir Chicagos universitetuose buvusios lituanistinės programos buvo reliatyviai nesėkmingos patraukti bent studentams lietuviams, iš kurių viltasi susilaukti kūrybingo lituanistikos specialistų prieauglio. Kokios yra galimybės, kad jų daugiau pritrauktų steigima JAV universitete lituanistikos katedra? Daugiau jau galėtų padaryti čia bendros organizuotos pačių lietuvių pastangos tokių studentų ieškoti, teikti jiems reikalingą ypač materialinę paramą, skleisti atitinkamą informaciją. O to nesusilaukė, ar per mažą tesusilaukė, pavyzdžiui, buvusi Chicagos universiteto lituanistinė programa ne dėl dėstytojų kaltės, bet pirmiausia dėl mūsų visuomenės nerangumo, net kai kurių organizacijų vadovaujančių asmenų neturėjimo blaivesnės perspektyvos bendrų pastangų reikalaujančiam lietuviškam studijų darbui.

Ir rimtesnio lituanistinio mokslo darbo katedra bent greitai negalės paruošti, jei ten tedarbs vienas vyresniojo ir vienas jaunesniojo mokslo personalo narys, kai jiems teks atlikti ir mokomasis (dalyko dėstyto studentams) darbas. Mūsų rankose esant mokslo įstai-gai galėtų greičiau susirasti tų mokslinių lituanistinių darbų (jau paruoštų, ruošiamų ar ruošinų), kurie mums yra svarbesni ir aktualesni. Ne kartą ir lietuvių spaudoje yra pasigirdę balsų, kad vienas ar kitas mokslininkas, universiteto profesorius kitatautis meilytų savo lituanistiniam darbui išleisti finansinės paramos iš lietuvių. Pastaruoju metu to, pavyzdžiui, yra prašęs Australijoje profesorius dr. J. Marvan. Su Australijos lietuvių fondo finansine parama jis paskelbė savo studiją 'Modern Lithuanian Declension' (Dabartinės lietuvių kalbos linkniavimas), kurią išleido Michigano universitetas (Ann Arbor 1978), tuo būdu šią lietuvių

kalbos studiją pateikdamas mokslo pasauliui universitetinės leidyklos vardu.

O gausios knygų ar periodikos kolekcijos, derančios specialiai lituanistikos studijoms nė viena JAV universitetinė biblioteka neturi, nors kai kuriose jų ir yra kiek didesnis (bet ne pakankamai didelis) lituanistinių spaudinių rinkinys (Iliojaus universitete pvz. A. Salio kolekcija). Tokioms studijoms dabar svarbių leidinių, išėjusių ypač nepriklausomybiniu Lietuvos laikotarpiu, o taip pat ir senesniais laikais, yra nemaža privatinėse pačių lietuvių rankose. Pagaliau ir JAV universitetinės bibliotekos nevienur lengvomis sąlygomis prieinamos mokslinėms studijoms, atliekamoms ir už tų universitetų ribų.

Kokio ypatingo mokslinio prestižo negalės suteikti lituanistikai, lituanistiniam mokslo darbams ir lituanistikos katedra. Prestižo pagrindas yra pats mokslo veiklas, parašytas specialisto (lietuvio ar nelietuvio) ir rimtų specialistų objektyviai įvertintas. Tokį veiklą, kad ir ne kurios katedros globojamą, gali paprašytas rekomenduoti autoritetingas mokslininkas (pvz. to veikalo prakalboje), o išorinę etiketą gali nevienu atveju pridėti ir kuri universitetinė leidykla, pavyzdžiui, gavusi iš lietuvių finansinę parmą, kaip tai padaryta ir minėtojo prof. Marvan veikalo atveju.

Dar argumentu steigti JAV universitete lituanistikos katedrai kartais nurodomas reikalas neužsiklęsti siauriau suprastos tautinės lietuvių kultūros rėmuose, bijant kitų tautų kultūrinės įtakos. Žinoma, kad tokio siaurumo nereikia, bet reikia reliatyviai objektyvaus mūsų tautinės kultūros tyrinėjimo ir puoselėjimo. Tačiau patikėjimas to kultūros darbo - kad ir akademinė - nelietuvių institucijai dar ne-

garantuoja, kad pats darbas bus objektyviai atliktas. Tada bene ryškiai parodė kad ir pastarasis Encyclopaedia Britannica leidimas, 'pagarsėjęs' Lietuvos dalyko (temos) išdėstymu savo skiltyse.

Kiek galima spresti iš mūsų ligšiolinio apsidarimo, atrodo, kad projektas steigti JAV universitete lituanistikos katedrą anaipol nėra be priekaištų, yra per brangus, ypač kad ji gali mūsų vilčių nepatenkinti. Vieno JAV valstybinio universiteto atstovas pasitarime su lietuviais lituanistikos katedros steigimo reikalu yra pažymėjęs, kad ukrainiečiai, imokėję netoli trijų milijonų dolerių Harvardo universitetui už ukrainiečių studijų įsteigimą jo sienose, dabar jaučiasi nepatenkinti. Tad kodėl negali kalbamojo tikslo siekti mokslo reikalui įkurtasis Lituanistikos institutas, kuris pats turėtų savo rankose tytinėjimo ir mokslinių darbų skelbimo planą, visą galėdamas atlikti žymiai mažesnėmis išlaidomis, negu reikalauja lituanistikos katedros steigimas JAV universitete.

Ligi šiol, labiausiai ankstesniais metais, Lituanistikos institutas palyginti nedaug tegalėjo pasireikšti savo narių moksliniais darbais, o ypač jų skelbimu, svarbiausia dėl šių priežasčių: 1. instituto vadovybė, jo skyrių vadovai, pragyvenimo šaltiniui turėdami kitas tarnybas, nedaug laiko teskyrė pačiam institutui, tyrinėjimo, mokslo veiklų rašymo ir jų leidimo darbui; 2. pats institutas beveik visiškai

neturėjo lėšų, negalėjo net savo pačių narių paruoštų darbų leisti; 3. nebuvo sutartinės organizuotos visuomenės paramos.

Lituanistikos institutas ar jo žinioje esąs kitas steiginyss galėtų daug sėkmingiau lituanistinį mokslo darbą (tyrinėjimą, veiklų skelbimą) atlikti, jei turėtų keletą asmenų, tinkamai apmokamų ir visą savo darbo laiką skiriančių jo uždaviniams vykdyti. Į tų asmenų darbo apimtį įeitų ir ieškojimas lituanistikos prieauglio talentų, pasirūpinimas jų akademiniu paruošimu (pvz. prireikus pasiūlant kurį geresnį universitetą su atitinkamais specialistais), jiems tinkamos medžiaginės paramos suteikimas. Taip pat tie instituto asmenys turėtų palaikyti santykius su lituanistikos darbą dirbančiais kitų tautų mokslininkais bei institucijomis, kad tuo būdu, be kitko, būtų galima prireikus jų darbą paremti atitinkama informacija ar ir lėšomis, žinoma, neatmetant kitataučio autoriaus skirtingos pažiūros ar dalyko interpretacijos, jei tik jo studijos dalykas tikrai pagrįstai, objektyviai nagrinėjamas.

Gal ir dar vienas kitas specialistas galėtų institutui dirbti apibrėžtą dalį savo laiko, pvz. kas nenorėtų atsisakyti savo tarnybos kuriame universitete. Žinoma, tas viskas turėtų būti legaliai ir formaliai nustatyta, kad pasiimtasis darbas būtų rimtai dirbamas ir atliktas.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.
Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

MINTYS PO NUTARIMO...

(Atkelta iš 5 psl.)

Norint užtikrinti, kad lituanistinė programa Kente atitiktų lietuvių visuomenės interesus, yra įsteigtas Lituanistinei Programai KSU Remti Komitetas. Į komiteto sudėtį įeina: P. Alšėnas, A. Balašaitienė, Dr. H. Brazaitis, R. Bublys, Dr. A. Idzelis, L. Jokūbaitis, Dr. K. Kliorys, V. Laparskas, A. Kalvaitis, Dr. A. Plodžinskas, A. Rukšėnas, Dr. V. Stankus, R. Saikus, Dr. D. Tamulionytė ir Dr. K. Žygas. Komitetą sudaro įvairių profesijų ir kartų atstovai.

Kento programa nesikryžiuos su steigiamą katedra. Kento lituanistinės programos reikšmė jau yra įrodyta. Šitą faktą pripažino Rockefellerio Fundacija ir, kas svarbiausia, plati lietuvių visuomenė, kuri aukoja knygas ir pinigus.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENISKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučiūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

DR. DOVAS ZAUNIUS (57)

Dr. Albertas Gerutis

Haagos teismo sprendimas

Motyvacinėje išvedama, kad "Konvencijos šalis tikrai nesiekė padalinti suverenumą dviem organizmams, kurie turėjo būti drauge tame Krašte. Jos tenorėjo laiduoti perduodamam Kraštui tam tikrą platų įstatymų leidimo, teismų, administracijos ir finansų decentralizacijos laipsnį, suderintą su Lietuvos Valstybės vieningumu ir esantį jos pačios suverenumo ribose.

Tuo tarpu kai Lietuva turėjo naudotis visu savo suverenumu į perduotą kraštą, išskyrus apribojimus, padarytus to suverenumo vykdymui, Klaipėdos Krašto autonomija tegalėjo reikštis tik jai nustatytose ir apibrėžtose ribose". Teismas pacitavo statuto 7-tą straipsnį, kuris sako: "Dalykai, kurie, einant šiuo Statutu, nepriklauso Klaipėdos Krašto vietinių organų kompetencijai, priklausys tikrai Lietuvos Respublikos kompetetingiems organams". Iš to nuostato teismas išvedė: "Akivaizdų šio straipsnio negalima remtis Statuto tylėjimu bet kurioj srity susiaurinti Lietuvos suverenumą Klaipėdos Krašto autonomijos naudai, ne anai drausti vykdyti tam tikras teises vien dėl to, kad jų nėra įsakmiai pareikšta Klaipėdos Statute. Be to, Statutas buvo sudarytas ne teisėms duoti Lietuvai, bet nustatyti ribas autonomijos, kurią 1924 metų Paryžiaus Konvencijos šalis norėjo suteikti Klaipėdos Kraštui".

Iš to fakto, kad pagal statutą gubernatoriui suteikta veto teisė prieš seimelio (įstatymų leidimo organo) priimtus įstatymus, teismas išvedė, kad centro valdžiai turėjo būti palikta priežiūros teisė taip pat vykdomosios valdžios (direktorijos) atžvilgiu. "Teismo nuomone yra negalima prileisti, kad Konvencijos mintis būtų buvusi palikti Lietuvos Valstybę, Klaipėdos Krašto suvereną, be jokios priemonės tais atvejais, kada Klaipėdos Krašto vykdomoji valdžia užgautų Statutą savo kompetenciją peržengiančiais veiksmais". Pagal teismą negalima prileisti, kad "Direktorijos Pirmininkui suteiktoji teisė yra absoliuti ir visais atvejais palieka tol, kol Seimelis jam teikia savo pasitikėjimą, tai reikštų, kad Pirmininkas galėtų pažeisti Statutą ir užgauti Lietuvos Vyriausybės organus, jei tik Seimelis pritars jo žygiams. Toks aiškinimas sugriautų visą santvarką 1924 m. Paryžiaus Konvencijos ir prie jo pridėto Statuto, kuriais Klaipėdos Kraštas, būdamas Lietuvos suverenumu, turi naudotis autonomija tam tikrose ribose". Toliau pabrėžiama, kad "Statuto mintis buvo nepalikti Lietuvos Vyriausybę be apsaugos nuo Klaipėdos Krašte vykdomąją galią vykdančių organų Statuto peržengimų (...) Tinkama Statuto interpretacija Gubernatoriui turi būti pripažinta teisė prižiūrėti Klaipėdos vykdomosios valdžios veiksmus, įsitikinti, kad šie veiksmai neperžengia vietos organų kompetencijos, tokios kompetencijos, kokia yra numatyta Statute, kad jie neprieštarauja Statuto 6 straipsnio nuostatomis nei Lietuvos tarptautiniams pasižadėjimams. Jeigu taip yra, 16 straipsnio pareikštas principas, kuriuo gali būti vetuotas legislatyvės priemonės, čia turi būti taip pat taikomas, tariant, Gubernatorius turi teisės imtis reikiamų priemonių Lietuvos Vyriausybės interesams apsaugoti.

Teismas negali tikėti, kad 17 straipsnio prasmė visais atvejais atmeta teisę atšaukti Direktorijos Pirmininką, kuris yra gavęs Seimelio pritarimą, priešingai, tinkama Klaipėdos Krašto Statuto interpretacija rodo, kad Gubernatorius gali turėti teisę atšaukti Direktorijos Pirmininką".

Pasiremdamas visais savo suformuluotais motyvais, teismas nutarė, kad "Klaipėdos Krašto Gubernatorius turi teisę valstybės interesų apsaugos priemone atšaukti Direktorijos Pirmininką akivaizdų rimtų faktų, galinčių užgauti Lietuvos suverenumą ir nesant kitų priemonių".

Kaip matome, šiuo pagrindiniu klausimu, kuris sukėlė patį ginčą, teismas nedviprasčiai pripažino Lietuvos pažiūrą, kad gubernatorius turi teisę atšaukti direktorijos pirmininką. Teismui nusprendus šiuo pagrindiniu klausimu,

visi kiti klausimai, į kuriuos teismas atsiliepė savo sprendimu, teturėjo daugiau ar mažiau antraeilę reikšmę.

Į keturių signatarinių valstybių antrą klausimą, "ar Gubernatoriaus teisė atšaukti Klaipėdos Krašto Direktorijos Pirmininką priklauso nuo kai kurių sąlygų ir aplinkybių, ir kokios yra sąlygos ir aplinkybės", teismas nedavė tiesioginio atsakymo. "Teismas negalėtų čia gilintis, nes klausimo sprendimas, būtent, ar tos sąlygos ir aplinkybės yra ar jų nėra, pareis nuo to, koki bus faktai kiekvienu atskiru atsitikimu".

Trečias punktas ieškovių valstybių agentų buvo taip suredaguotas: "Jei teisė atšaukti Direktorijos Pirmininką būtų pripažinta, ar jį atšaukimas reikštų ir kitų Direktorijos narių pareigų nutraukimą".

Teismas tuo klausimu pasisakė, kad, atšaukus pirmininką, kitų direktorijos narių ta priemonė neličia. Pasak teismo, "autonomija, kurią Statutas suteikia Klaipėdos Kraštui, apima tokią plačią sritį, kad Direktorijai pavesta valdžia turi nuolat vykdyti valdymo veiksmus. Kraštas negali palikti be valdžios. Teismas pastebi, kad tas faktas buvo Gubernatoriaus pripažintas p. Boettcherio atšaukimo metu, nes jis tuojuo ėmėsi žygių paskirti kitą asmenį Pirmininko pareigoms eiti, iki galutinio paskyrimo". "Teismas mano, kad Gubernatoriaus Direktorijos Pirmininko atšaukimas pats nenutraukia kitų Direktorijos narių pareigų, kurie paliauja eję savo pareigas, tik kai yra pakeisti".

Ketvirtas punktas yra toks: "Jei teisė atšaukti Direktorijos Pirmininką egzistuoja tik tam tikromis sąlygomis ar tam tikromis aplinkybėmis, ar p. Boettcherio atšaukimas, padarytas 1932 m. vasario mėn. 6 d., reguliarus, žiūrint aplinkybių, kuriomis jis įvyko".

Teismas kiek išsamiau sustojo ties tomis priežastimis, kurios davė pagrindą gubernatoriui atšaukti Boettcherį, t. y. jo kelionė į Berlyną ir ten vestąsias derybas. Jis nurodo, kad kai Boettcheris buvo atšauktas iš pareigų, tas klausimas svarstytas Tautų Sąjungos taryboje. Diplomatinė korespondencija, kuria Lietuva ir Vokietija pasikeitė tų metų sausio mėnesį, parodo, kad būta įvairių nesutikimo priežasčių. Toliau teismas išvedė: "Tokiomis sąlygomis p. Boettcherio veiksmas buvo toks veiksmas, kurį Lietuva turėjo pagrindo laikyti pavojingu ir galinčiu pakenkti jos suvereninėms teisėms. Tai buvo, turint galvoje tai, kad Teismas jau pripažino jį Statuto užgavimu, toks veiksmas, nuo kurio Lietuva turėjo teisės apsisaugoti.

Neatrodo, kad bet kuri kita priemonė, jei tik p. Boettcheris būtų palikęs eiti Direktorijos Pirmininko pareigas, būtų suteikusi Lietuvos Vyriausybei tinkamą apsaugą. Čia Gubernatorius turėjo pagrindo atšaukti Direktorijos Pirmininką. Jei Gubernatorius būtų taip pasielgęs, lyg p. Boettcherio veiksmų būtų visai nebuvo, toks jo pasielgimas nebūtų galėjęs suteikti tinkamos apsaugos. Nebūtų jokio laido prieš tolygus p. Boettcherio ir jo kolegų mėginimus ateity kisti į sritį, kuri neįeina į ribas Klaipėdos Krašto autonomijos, Statuto nustatytos, ir kuri yra išskirtinai Lietuvos Vyriausybės kompetencijoj".

Atskiru sprendimu teismas pasisakė dėl Lietuvos reikalų gynėjo prašymo nesvarstyti ieškovių pateiktus 5 ir 6 punktus, t. y. dėl Simaičio direktorijos paskyrimo ir seimelio paleidimo, nes skundas paremtas ne tariamu statuto pažeidimu, o gubernatoriaus politinių sprendimų tikslingumo kritika. Teismas atmetė Lietuvos išskirties prašymą ir nutarė tuos klausimus išžiūrėti iš esmės.

Toliau teismas pasisakė dėl 5-tojo punkto, kuris skamba taip: "Ar p. Simaičio pirmininkaujamos Direktorijos sudarymas tomis aplinkybėmis, kuriomis jis įvyko, yra reguliarus".

Teismas rūpestingai nušvietė klausimo visumą. Pasak teismo, "Gubernatoriaus prievolė apriboti savo skyrimą asmenimis, dėl kurių jis, sveikai galvodamas, gali manyti, kad jis gaus

Seimelio pasitikėjimą, nėra juridinė prievolė. Tai yra sveiko proto dalykas ir natūrali pasekmė noro, kurį turės kiekvienas Krašto Gubernatorius, daryti visa, kas galima, kad be jokių kliūčių veiktų Statuto įsteigtas režimas.

Gubernatorius, iš tiesų, neprivalo laiduoti sau Seimelio pritarimą derybomis iš anksto su jo partijomis ar grupėmis. Pasitikėjimas bus Seimelio pareikštas savo keliu tinkamu laiku, kai Direktorija jam prisistatys. Iš Statuto Gubernatorius savo atsakomybe skiria Pirmininką, ir tik vėliau Seimelis jam pareiškia savo pasitikėjimą arba nepasitikėjimą".

Teismas pripažino, jog neabejotina, kad Simaitis buvo "kvalifikuotas" direktorijos pirmininko pareigoms. Teismas taip pat paliudijo, kad Simaitis dvi savaites derėjosi su daugumos partijų vadais sudaryti direktorijai, kuri jiems būtų priimtina. "Taigi net jei galėtum manyti, kad Gubernatorius turėjo teisinę prievolę paskirti Direktorijos Pirmininku asmenį, kuriam jis galėjo, sveikai galvodamas, numatyti Seimelį pareikšiant pasitikėjimą, šita teisinė prievolė būtų buvusi šiuo atveju išpildyta".

Toliau teismas pasisakė dėl pareikštos nuomonės, kad gubernatorius tik tam tepaskyrė Simaitį, kad galėtų paleisti Seimelį ir kad toks gubernatoriaus veiksmas negali būti suderintas su statutu. Teismas išsitarė: "Faktai nepatvirtina tokio spėjimo, kad p. Simaitis tebuvo paskirtas tik tam reikalui. Jei derybos su daugumos partijomis būtų baigusios susitarimu, Seimelis nebūtų paleistas".

Teismas taip pat pasisakė dėl prancūzų agento teiginių, jog užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius jau anksčiau pareiškęs, kad seimelis būsiąs paleistas, jei Simaičio derybos su daugumos partijomis neduos rezultatų. Teismas išvedžiojo: "Vienintelis argumentas tam spėjimui (kad Simaičio direktorija sudaryta tik tam, kad paleidus seimelį. Mano pastaba), patvirtinti yra tas, kad p. Zaunius, Lietuvos užsienių reikalų ministeris, Kaune ir Ženevoje per derybas su Keturių Valstybių atstovais pareiškė, kad, jei daugumos partijų vadai atsisakytų bendradarbiauti Direktorijai sudaryti ir jei Seimelis pareikštų nepasitikėjimą tai Direktorijai, kuri galėtų būti sudaryta, reikėtų paleisti Seimelį. Šios p. Zauniaus pastabos yra ne kas kita, kaip tik spėliojimas, kas galėtų atsitikti Klaipėdoj; jos nėra nesuderinamos su nuoširdžiu noru sudaryti Seimeliui priimtina Direktoriją ir tam reikalui daryti visa, kas galima".

Haagos teismas nutarė, kad "aplinkybėmis, kuriomis jis įvyko, p. Simaičio Direktorijos sudarymas yra reguliarus".

Pagaliau teismas ir dėl šešto punkto, kurio turinys toks: "Ar Seimelio paleidimas, padarytas 1932 m. kovo 22 d. Klaipėdos Krašto Gubernatoriaus, yra reguliarus, kada p. Simaičio pirmininkaujama Direktorija negavo Seimelio pasitikėjimo".

Teismas šiuo klausimu davė neigiamą atsakymą, pareikšdamas, kad seimelio paleidimas, nebuvo reguliarus.

Jeigu teismo motyvai, kuriais pasirėmęs jis vienaip ar kitaip pasisakė dėl ankstyvesnių punktų, veikia įtikinamai, tai to negalima teigti dėl teismo atsakymo į šeštąjį punktą dėl seimelio paleidimo. Be abejo, tuos matyvus surašė to meto aukščiausio teismo teisėjai ir teismo sprendimas buvo galutinis, be apeliacijos. Bet motyvai nepasižymėjo aiškumu, jie neišsklaidė abejonių.

Motyvuose, tarp kita, sakoma: "Neabejotina, kad Direktorijos juridinis buvimas prasideda tada, kada ji yra sudaryta. Nuo to momento ji turi teisės veikti kaip Direktorija ir atlikinėti reikalus. Jai nereikia laukti, kol jai Seimelis pareikš pasitikėjimą. Krašto administracija negali būti sustabdyta.

Antra vertus, Direktorija, kuri niekad nėra gavusi Seimelio pasitikėjimo, negali nieko daugiau atstovauti kaip asmenišką Gubernatoriaus ir jo paskirto Direktorijos Pirmininko asmens valią ir pažiūras. Niekas nelaiduoja, kad jų pažiūros atstovautų kokiu nors būdu Klaipėdos Krašto vietos elementą". Girdi, tokiu atveju "padėtis labai panešėtų į tai, lyg būtų duota galia vienam Gubernatoriui paleisti Seimelį".

(Bus daugiau)

AUSTRALIJOJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

PREMIJA LIETUVIUI ARCHITEKTUI

Praeitų metų pabaigoje Sydnejuje šešių metų architektūros studijas pabaigė Rimas Kabaila, buvusio Krašto Valdybos pirmininko prof. dr. A. Kabailos ir pedagogės bei dailininkės Vidos Kabailienės sūnus. Išskirtinas yra šis jaunas architektas, kuris savo baigimo mokslinėje tezėje pasirinko temą "Traditional Lithuanian Architecture". Tai buvo tema, kurią galėjo dominti ne vien tik šios srities specialistus, bet taip pat čia buvo parodyta Lietuvos praeitis, gyvenimas, papročiai ir kt. Į šį savo darbą architektas R. Kabaila įdėjo labai daug darbo, surinkdamas medžiagą iš įvairių šaltinių ir iš lietuvių, vokiečių, lenkų, latvių ir kitų kalbų išleisčių knygų apie Lietuvą. Ši teze apėmė 267 puslapius iliustruotus foto kopijomis. Šį savo darbą jaunas architektas skyrė savo senelio, nesenai Australijoje mirusio, teisininko Antano Mikailos prisiminimui, nes jis, dar gyvas būdamas, pasiūlė mokslinį darbą rašyti apie Lietuvą ir jos architektūrą.

Australijos Lietuvių Fondas, įvertindamas šį R. Kabailos parašytą akademinį darbą apie Lietuvos architektūrą ir pačią Lietuvą, paskyrė jam 500 dol. premiją, kurią Vasario 16-sios proga Sydnejuje įteikė Lietuvių Fondo atstovas Br. Stašionis.

ATSIŠVEIKINANT MIRUSIUOSIUS

Vis daugiau ir daugiau Australijos žinomų lietuvių iškeliauja į amžinąjį Anapilį, paliekant skaudžiai tuščias vietas ne tik savose šeimose, bet ir visoje mūsų nedidelėje lietuviškoje bendruomenėje.

Šių metų sausio pabaigoje Sydnejuje, po ilgos ir sunkios ligos mirė Kazys Badauskas. Gimęs žemaitijoje, garsioje Luokės parapijoje, jis mokėsi Telšiuose, vėliau mokytojų seminarijoje ir amatų mokykloje davė muzikos pamokas, vedė mokytoją E. Vitkevičiūtę, karo audroms prasidėjus, pasitraukė į Vokietiją ir po karo atvyko į Sydnejų. Čia įsikūrė labai gražiai, nuosirdžiai dirbo Katalikų Draugijoje, savaitgalio mokykloje, skautuose ir išaugino sūnų advokatą Ričardą ir dukrą Reginą, kurie taip pat gražiai reiškiasi lietuviškame gyvenime, Ričardui sukuriant lietuvišką šeimą su chicagiete Ramune Janušaityte. Sunkus vėžys, trejus metus kankinęs šį puikų Sydnejaus lietuvį, pakirto jį ir vasario 3 dieną

įvyko jo laidotuvės, dalyvaujant labai daug jo draugų ir prietelių.

Melbourne buvo palaidotas buvęs iškilęs Lietuvos sportininkas Leopoldas Kepalas. Gimęs Petrapily, po karo grįžo į Lietuvą, mokėsi Šiaulių gimnazijoje, kur aktyviai įsijungė į sportinę ir skautų gyvenimą. Vėliau mokėsi Kauno "Aušros" berniuko gimnazijoje ir baigė Kauno Aukšt. Technikos Mokyklą. 1937 metais jis žaidė už Lietuvos rinktinę Europos krepšinio pirmenybėse Rygoje ir ten su Lietuvos rinktine laimėjo pirmą kartą Europos krepšinio pirmenybes. Be krepšinio, jis buvo ir labai geras atletas, pastatęs eilę Lietuvos rekordų. Vokietijoje gyveno Hanau stovykloje, ėjo skautų vado pareigas ir buvo pakeltas į paskautininkus. Australijoje priklausė skautininkų Ramovei, gyveno toliau nuo Melbourne lietuvių ir mažai kur rodėsi platesniame lietuviškame gyvenime. Paliko žmoną Genovaitę, dukrą Vėjūnę ir sūnų Rimantą.

Sydnejuje, vasario 25 dieną buvo palaidotas teisininkas Vytautas Skrinška. Gimęs Ukrainoje, po revoliu-

cijos su tėvais grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Marijampolėje, kur Vytauto tėvas buvo teisėjas, iki ištrėmimo į Sibirą, kur prieš keilolika metų ir mirė. Vytautas baigė Rygiškių Jono gimnaziją, istodamas į Teisių Fakultetą Vytauto Didžiojo Universitete Kaune. 1938 metais pašauktas atlikti karinę prievolę, ją baigęs atsargos leitenanto laipsniu ir 1939 metais grįžo į universitetą, kurį baigė 1940 m., po trumpo laiko vedamas baletu artistę Tamara Pagodinaite. Be savo darbo teisėje, jis kurį laiką dirbo ir Kauno radiofone. Vakaruose po karo gyveno Austrijoje ir vėliau Vokietijoje, kur aktyviai dalyvavo lietuviškame gyvenime. Atvykus į Australiją ir atlikus darbo kontraktą, apsigyveno Sydnejuje, kur gražiai įsikūrė savo nuosavuose namuose. Čia jis įsijungė į Bendruomenės gyvenimą, aštuonis metus buvo Krašto Valdyboje, dvejus metus jai pirmininkaudamas. Buvo aktyvus šviesos narys, taip šiam skyriui kurį laiką ir vadovaudamas. Dalyvavo visame lietuviškame gyvenime buvo "Plunksnos" klubo narys, dažnai skaitydamas įvairias paskaitas. Su velionim, be viso lietuviškojo darbo, man eilę metų teko dirbti pašto įstaigoje, kur jis buvo visų labai

mėgiamas ir vadinamas "Perfect gentleman". Prieš metus laiko susirgęs gripu, jis nuo jo neatsigavo ir per savo metines atostogas, vėl atkrito ir, nuvežtas į ligoninę, ten mirė. Laidotuvėse dalyvavo daug jo bičiulių lietuvių ir bendradarbių iš pašto, kur jis išstarnavo 25 metus.

Melbourne šių metų vasario mėn. mirė gerai žinomi šios kolonijos lietuviai Antanas ir Olga Adamkavičiai. Antanas, didelis sporto veikėjas, kilęs iš žemaitijos, kur jo tėvas turėjo Pikeliuose vaistinę. Australijoje baigė inžineriją ir buvo inžinierius miesto valdyboje. Daug dirbo su sportininkais ir Lietuvių Klube. Atvežęs savo žmoną Olgą į ligoninę gydytis negailestingojo vėžio, jis nenujautė, kad pats greičiau iškeliauja į amžinybę, negu jo sunkiai serganti žmona. Pasijutęs negerai, jis pats pasitikrino ir buvo rasta kasos auglys, kurį operavus, prasidėjo komplikacijos ir po dviejų kančių savaitių, jis mirė, būdamas vos 56 metų amžiaus.

Po dviejų savaitių nuo vyro mirties, amžinybėn iškeliauvo ir jo žmona Olga Valertaitė - Adamkavičienė, kauniškė, ten baigusi širdiečių gimnaziją ir ištekėjusi Ingolstate. Tėvai liko Lietuvoje, iš kur buvo išvežti į Sibirą ir ten mirė.

Abiejose Adamkavičių laidotuvėse dalyvavo labai daug žmonių, pareikšdami paskutinę pagarbą šiems, taip mėgiamiems ir daug lietuviškuose darbuose dirbusiems, Melbourne lietuviams. Liūdesyje liko dukros Jūratė ir Undinė.

KVIESLYS Į LITUANISTIKOS SEMINARĄ GINTARĘ BIRŽELIO 20-27

Lietuvių Skautų Sąjunga, dėdama pastangas kelti savo jaunų vadovų lituanistinį lygį, ruošia septynių dienų Lituanistikos Seminarą, kuris vyks "Gintaro" vasarvietėje, Union Pier, Mich., birželio 20-27 dienomis.

Seminaro programon įtraukti šie pagrindiniai dalykai: lietuvių kalba (rašyba, lietuvių spaudos nagrinėjimas, iškalba ir pan.), Lietuvos istorija (nuo 1940 m. okupacijos iki dabarties), lietuviškos dainos (jų parinkimas, dainų vedimas ir kt.). Lektoriais pakviesti prityrę minėtų sričių specialistai — lituanistas J. Masilionis, dr. T. Remeikis, muz. F. Strolia ir kun. J. Vaišnys, SJ.

Kursai vyks paskaitų, pašnekesių, diskusijų bei praktikos darbų forma; šiam tikslui taip pat telkiama lit. srities biblioteka, skaidrės ir kitos akivaizdinės priemonės.

Seminaro mokestis — 110 dol. asmeniui (įskaitant maistą ir nakvynę). Dalyviai: LSS vadovai-ės, 18 metų ir vyresni, baigę gimnaziją (HS). Dalyviai renka si "Gintaro" vasarvietės penktadienio (birželio 19) vakarą iki 11 val.; išsiskirstoma birželio 27 — šeštadienį iš ryto.

Norintieji seminare dalyvauti, kreipiasi pas savo tuntininkus arba (mažesnėse vietovėse) tiesiog į Lit. Seminaro viršininkę D. Eidiukienę, 4629 So. Mozart Ave., Chicago, Ill. 60632. Tolimesnius pranešimus skelbs seminaro viršininkė.

Kviečiame mielus tėvelius raginti ir sudaryti sąlygas savo skautaujantiems sūnums-dukroms šiame seminare dalyvauti, kartu paremiant Lietuvių Skautų Sąjungos pastangas tobulinti mūsų jaunimą lietuviškame darbe. (jt)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES LICENSED PRACTICAL NURSES FOR ALL SHIFTS

Must have an Ohio License. 40-hour work week. Civil Service status. 10 paid holidays. Paid Annual Vacation—Retirement Benefits. Many fringe benefits.

We are an Equal Employment Opportunity Agency. Apply to: Mr. William Spears, Nursing Home Administrator, Ohio Veterans Home, Sandusky, Ohio 44870. Phone: 419-625-2454. (13-15)

DETROIT AREA FIRM RELOCATING IN THE CHARLOTTE AREA

Sampling people to hire:
Skilled Machine Operators
Turret Lathe Operators
Mill Hand
No. 13 Grinders

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Send Resume (age, sex, experience, wages, etc.) to: Roy A. Hutchins Co., 5475 Travis Rd., New Hudson, Mi. 48165. (13-15)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	215-497-2382
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

Dail. Vl. Stančikaitės-Abraitienės pieš.

EUROPOS LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet Europos Lietuvių Studių Savaitė įvyks Prancūzijoje rugpiūčio 2-9.

Šios savaitės organizacinį komitetą sudaro: Ričardas Bačkis, Petras Klimas, Žiba Klimienė, prof. Georges Matore, Žibuntas Mikšys, kun. Jonas Petrošius ir Jonas Tomkus.

Studių savaitės programa

1) Paskaitinė dalis.

Organizaciniai komitetui jau pavyko sutelkti visus paskaitininkus. (Vieni jau

nurodė savo paskaitų temas, o kiti dar jų pilnai nesuformulavo). Paskaitas skaitys:

Elene Gaputyte (D. Britanija) apie jaunuosius dailininkus Lietuvoje; Dr. jur. Albertas Gerutis (Šveicarija) — "Pašnekesys apie Lietuvos bičiulius Prancūzijoje"; Kęstutis Jokubynas (Vokietija) — "Pastabos apie politinių kalinių gyvenimą Tarybų Sąjungoje; Isaak Kaplanas (Olandija) — "Lietuvių ir žydų santykiai praity ir dabarty"; Kęstutis Keblys (JAV) svarstys lietuvių moderniosios beletristikos kuri nors aspektą; Vaclovas Kleiza (JAV) kalbės lietuvių išeivių kuria nors problema; Raminta Lampsatyte - Kollers (Vokietija) — "Lietuvių kompozitorių kūriniai styginiams instrumentams (su muzikiniais pavyzdžiais)"; Vincas Natkevičius (Vokietija) — "Dr. Jono Griniaus literatūrinė kritika"; Augustinas Rubikas (Vokietija) — "Ar galėjo Dievas sukurti geresnį pasaulį (25 metai nuo Teilhard de Chardin mirties)"; Simonas Šišmanas (Prancūzija) — "Lietuvos Karaimai istorinių šaltinių šviesioje"; Vytautas Vardys (JAV) kalbės apie Lietuvos sukilimą 1941 metais.

Meninė dalis

Koncertas, dainuos Laimutė Stepaitienė (JAV). Literatūros vakaras ir Tė-

(Nukelta į 10 psl.)

Stefanija Stasienė

Gyvybė Verboje

Lietuvių tautos praeitis kalba apie turtingą mitologiją bei savitą mūsų protėvių tikėjimą. Apie senovės lietuvių gyvenimo būdą, bei jų tikėjimą daugiausia sužinome iš mūsų tautosakos bei užsilikusio papročio. Intensyvus etnologinių žinių rinkimas pradėtas tik 18-tame, o ypač 19-tame amžiuje, kada Lietuva jau buvo galutinai sukrėščioninta ir todėl senojo tikėjimo apeigos interpretuojamos jau krikščionišku atspalviu.

Kaip prof. A. Greimas pastebi, vakarų Europos tautos tik 16-17 amžiuje pradėjo domėtis tautomis, kurios gyveno jų periferijoje ir tik tada jų mokslininkai pradėjo užrašinėti mūsų tautos papročius ir senojo tikėjimo dievus, bei mūsų protėvių gyvenimo būdą. Ir kur sužinome, kad gamtos kultas senajame tikėjime buvo giliai įleides šaknis.

Medžių kultas yra pats seniausias. Senovės lietuviai medžius siedavo su visata, su vaisingumu ir su gyvybe žemėje. Todėl jie sukūrė mitą apie kosminį arba gyvybės medį.

Eglė, kadugys (ėglis) ir kiti amžinai žaliuojantieji medžiai žiloje senovėje buvo švenčių būtinybės. Beržas, žilvytis ir visų rūšių gluosniai lietuvių mitologijoje buvo laikomi gyvybingumo ir vegetacinės galios įsikūnijimu. Senovės lietuvių stebino tokie reiškiniai, kaip žilvyčio kačiukai, kurie anksti pavasarį, dar sniegui nenutirpus, išsprogsta ir taip pat nepaprastas jo gyvybingumas. Juk reikia tik šakutę įsmeigti į žemę ir greit sužaliuoja. Todėl tokiems gajiams augalams lietuviai ir skirdavo reikšmingą vietą pavasario šventėse. O jau vėliau žaliuojantis kadugys ir žilvyčio šakelė krikščioniškose apeigose iškyla kaip verbos.

Verbas pradėta šventinti 6-tame šimtmečiu ir jos šventinamos sekmadienį, prieš Velykas. Šis sekmadienis vadinamas Verbų arba Palmių sekmadienis. Krikščionims šis sekmadienis primena iškilmą Kristaus įžengimą į Jeruza-

le, kada minia klojo jam po kojų palmių ir alyvmedžio šakas. Palmė yra skaitoma, kaip pergalės emblema, t. y. Kristus nugalėjęs mirtį. Šiame krašte Verbų sekmadienį bažnyčia taip pat dalina palmes išreikšdama tuotą pačią pergalės simboliką. Tačiau kraštuose kur palmės neauga naudojami kiti amžinai žaliuojantieji augalai ar medžių šakos. Štai šveicarai naudoja tam tikrą rūšių pušų, kurių šakutes papuošia lapais ir vaisiais.

Mes Lietuvoje naudojome verbom kadugius, žilvyčius ir įvairių kitų nuolat žaliuojančių augalų: amalus, pataisus, bruknių šakeles ir t.t. Charakteringa šių verbų žymė, kad buvo naudojami augalai, kurie amžinai žaliuoja, arba anksti pavasarį parodo savo gyvybinį gajumą. Sudarant verbų puokštę, kai kur paivairindavo ir papuošdavo džiovintom ar poperinėm gelėm, samanom ir t.t. Tačiau verbos centre visuomet žalias ir gyvas augalas.

Verbas paprastai paruošdavo iš vakaro, o Verbų sekmadienio rytą vieni kitus plakdavo. Kas anksčiau atsikeldavo, plakdavo miegančius ir sustodavo plakę tik tada, kai plakamasis pažadėdavo margutį. Dažnai būdavo naudojami ir tam tikri posakiai. Pav. Rokiškio apylinkėje sakydavo: "Būk toks pat, kaip buvęs, būk sveikas, kaip žuvis". Obelių apylinkėje taip sakydavo: "Verba plaka, ne aš plaku, būk laimingas nuo visų ligų apgintas".

Kiekvienas eidamas į bažnyčią jautė pareigą turėti verbą. Moterys nešdavosi didesnes puokštes, vyrai, jaunimas ir vaikai mažesnes. Pašventintas verbas parsinešę namo laikydavo, kaip apsaugą nuo gaisro, perkūnijos ir kitų nelaimių.

Kai kur smilkydavo sunkiai sergančius ligonius. Taip pat pirmą kartą išgimus gyvuolius į ganyklą smilkydavo ir plakdavo, kad būtų sveiki ir saugūs nuo nelaimių. Šių augalų magiškoji jėga paliko iki vėliausių laikų. Iš bažnyčios parneštos pašventintos verbos ir dabar laikomos pagarbo-

je. Dažnai jos sunaudojamos gaminant iš jų kryželius ar perrištos kaspiniu kur nors dedamos prie švento paveikslėlio ir t.t. Mat pašventintos verbos simbolizuoja mūsų namų aplinkoje esanti Kristų.

Šia proga norėčiau kiek stabtelėti ir prie Vilniaus verbų. Nors šios yra ir puošnios, tačiau neturi jokio gyvybės ženklo. Jas paprastai gamina iš džiovintų lauko gėlių: katpėdėlių, snaudalių, smilgų; spalvotų poperėlių, dažytų skiedrelių ir t.t. Kaip Lietuvių Enciklopedija rašo, Vilniaus verbos yra susijusios su senaisiais to miesto amatininkų cechais. Šie jas varto davo kaip puošmeną procesijose. Vėliau tos procesijos išnyko ir šias puošmenas laikyti verbomis.

Kasmetinėse Vilniaus "Kaziuko" mugėse, tarp įvairių gėrybių ir ūkio reik-

menų, puošnios verbos savo spalvingumu ir raštų įvairumu labai patraukdavo mugės lankytojus. Vieni pirkdavo jas ir parsinešę namo laikydavo kaip puošmeną, kiti net nešdavo į bažnyčią kaip verbą. Tačiau už Vilniaus miesto ribų lietuviai naudodavo verbom kadugio ir žilvyčio šakeles. Šias taip pat puošdavo iš spalvuoto poperio padarytom roželėm. Roželių spalvas dažniausia parinkdavo gelsvas, žalsvas ir šviesiai raudonas. O kadugius parinkdavo tokius ant kurių šakelių būdavo puošnios melsvai aptrauktos uogelės.

Šiandien mes labai daug sentimentų ir dėmesio skiriam anoms be gyvybės ženklo Vilniaus verbom. Tačiau jos nei su mūsų mitologija, nei su senąja protėvių religija, nei su krikščionybe bei apskritai verbų prasme vargu ar turi ką nors bendro.

Aldonos Sirutytės raižinys "Atostogos kaime" ir ciklo "Lietuviškame kaime".

KANADOS LIETUVIAI

J. Varanavičius

JAUKUS ŠAULISKAS POBŪVIS

Kovo 21 d., šeštadienį, VI. Pūtvio šaulių kuopos buvusi valdyba, vadovaujama ilgamečio (17 metų) pirmininko St. Jokūbaičio, savo veiklą užbaigė jaukiu pobūviu

EUROPOS LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

(Atkelta iš 9 psl.)

vynės valandėlė. Savo kūrybas skaitys Vitalija Bogutaitė (JAV), Eduardas Cinzas (Belgija), Irena Joerg (Austrija), Eglė Juodvalkė (Vokietija).

Parodos

Prancūzijos lietuvių menininkų darbai (organizatorė — Rima Puniškaitė). Lietuvos žemėlapių ir graviūros (iš Petro Klimo rinkinio). Foto paroda: 27-oji Europos Lietuvių Studiųjų savaitė Austrijoje 1980 m. (organizatoriai — Kęstutis Ivinskis).

Pramogos

Viena popietė bus skirta išvykai aplankyti Paryžių.

LB Europos kraštų darbuotojų suvažiavimas

Šio suvažiavimo posėdžius praves PLB vykdo, vicepirmininkas V. Kleiza.

Isidėmėtini praktiški dalykai

Dalyviai registruojasi pilnai savaitei. Pakeleiviai, t. y., kurie žada atvykti vienai ar kitai dienai, turi iš anksto susitarti su organizatoriais nurodant tikslų atvykimo ir išvykimo laiką. Kitu atveju rengėjai nesiima atsakomybės užtikrinti nakvynę.

Visos savaitės pragyvenimas vienas asmeniui kainuos kambarių vienetui 940 FF. (Kambarių už 1,150 FF jau nebėra), kambarys dviem (dvi kategorijos): 660 FF ir 800 FF, kambaryje trim: 570 FF. Visi kambariai yra su dušais ir telefonu.

Patartina ilgai nedelsti užsirašyti. Laiku užsiregistravimas padės organizatoriams lengviau išspręsti kambarių problemą. Organizacinis komitetas prašo užsirašyti iki š. m. birželio 1 d.

Studių savaitę jau užsiregistravo virš 50 asmenų.

Registracijos mokestis — 115 FF, jaunimui 46 FF. Užsirašiusiems bus suteiktos visos papildomos informacijos. Registruotis ir visais reikalais rašyti: Madame Žiba Klimas, 14, rue Oudinot, 75007 Paris. (Tel. 734-56-66).

LN Gedimino Pilies menėje, kuriame dalyvavo per 120 narių ir svečių. Pobūvio atidarymo įžanginėje kalboje buvęs pirmininkas, pasveikinęs dalyvius, priminė, kad šis pobūvis yra skiriamas nariams Juozams ir Juozams, kurie iššauktą pavardėmis čia išsirikiavo 14 varduvinkų. Jie buvo pagerbti prisegtais gėlių žiedais ir visų sudainuotu "Ilgiausių metų".

St. Jokūbaitis sveikina Juozus ir Juozes.

St. Dabkaus nuotr.

Pobūvio svečiai buvo nustebinti naujos rūšies menine muzikine programa, kurią atliko muzikos instrumentais keturios sesutės, atvykusios iš Sudburio. Tai Birutės ir Justino Stankų keturios dukrelės, 13-17 amžiaus: Diana groja I smuiku, Joana — II smuiku, Vida — gitara ir Teresė — pianinu. Jos pagrojo lietuviškų dainų pykę. Muzikinis dainų išpildymas buvo švelnus, harmoningas ir visiems labai patiko, nes tai buvo pirmą kartą mūsų kolonijoje girdėtas toks mūsų jaunimo muzikinis vienetas.

Išsikalbėjus su jaunomis muzikėmis, paaiškėjo, kad jos mokėsi jau apie 7-8 metus groti instrumentais pas specialistus moky-

"Keturios sesutės" — Teresė, Diana, Joana ir Vida Stankutės iš Sudburio atliekant lietuviškų melodijų programą VI. Pūtvio šaulių kuopos rengime. St. Dabkaus nuotr.

Toronto Lietuvių Namuose per šaulių parengimą buvo pagerbti Juozai ir Juozės. Iš kairės: Jankaitis Budrevičius, Rovas, Šarapnickas, Dovydaitienė, Venslovaitis, Žiūrinškas, Kozenis, Stanaitis, Bataitis, Kalinskas, Morkūnas, Petravičius. St. Dabkaus nuotr.

tojus. Dvi sesutės smuikinkės dažnai groja Sudburio jaunimo simfoniniame orkestre. Tačiau nė viena iš jų nemano pasidaryti muzike profesionalė. Jos yra koncertavę Sudburio lietuvių kolonijos parengimuose ir šiame Toronto šaulių pobūvyje pasirodymas yra pirmoji išvyka. Savo repertuare keturios sesutės turi ne tik lietuviškų dainų popuri-pynę, bet ir klasikinių muzikos kūrinių. Mielai suiktų atvykti į Torontą didesniajam koncertui ir atlikti platesnės apimties programą.

Po programos pobūvio dalyviai buvo pavaišinti šilta vakariene, užkandžiais, pyragais ir kavute, paruoštais sesių šaulių, kuopos narių. Juozai labiausiai nukentėjo, nes turėjo naudotis baro gėrimų patarnavimais, kad pavaišinti savo draugus už jų pagerbimą. Vyko turtinga loterija ir jaukus šokiai, pritariant plokštelių muzikai. Pobūvis praėjo labai draugiškoje, linksmoje ir kultūringoje atmosferoje su geriausiais linkėjimais Juozams bei Juozams ir padėka buvusiai kuopos valdybai ir jos ilgamečiui pirmininkui St. Jokūbaičiui už jų didelį įnašą Toronto lietuvių kolonijos visuomeninėje veikloje.

"Amber Holidays"

1981 M. ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

IS BOSTONO/CHICAGOS:

birželio 4	— \$1148.00	*rugpiūčio 3	— \$1112.00
birželio 18	— \$1148.00	rugsėjo 17	— \$1059.00
*liepos 20	— \$1112.00	spalio 8	— \$1019.00

IS NEW YORKO:

gegužės 2	— \$1019.00	rugpiūčio 3	— \$1068.00
gegužės 13	— \$1136.00	(su Varšuva)	
(su Ryga)		rugpiūčio 19	— \$1382.00
gegužės 21	— \$1108.00	(su Ryga)	
liepos 6	— \$1068.00	rugsėjo 3	— \$1148.00
(su Varšuva)		rugsėjo 24	— \$1059.00
		gruodžio 26	— \$ 979.00

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

PRAŠOME REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU —

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI ir RUPESTINGAI išsiunčia visa eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Istaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos atostogoms, tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$40.00.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

DAILININKAS A. GALDIKAS CHICAGOJE

Dailininko Adomo Galdiko dailės darbų ir Antano Paskočimo lietuviškų kryžių parodos atidarymas įvyko š. m. kovo 27 d. Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje.

Adomo Galdiko kūrinius iš Putnamo atvežė Nek. Pr. Marijos seserys ir išstatė 43 dailės kūrinius, o Antanas Paskočimas — visą šimtinę meniškai padarytų lietuviškų kryžių ir koplytstulpių. Išskirtini trys didesni koplytstulpiai: vienas su dviem koplytelėmis (gal trijų pėdų aukščio), antras su 3 koplytelėmis (arti 4 pėdų) ir vienas kambario aukščio.

Parodą atidarė visuomenininkė ir daugelio darbų nepamainoma vadovė ir talkininkė, Putnamo seselių dėmėjų pirmininkė Marija Rėmienė. A. Galdiko kūrybą trumpu žodžiu aptarė Draugo kultūrinės laidos redaktorius, poetas Kazys Bradūnas. Ad. Galdiką palygino su K. Čiurlioniu, nes jų kūryboje yra bendro ir jungiančio. Poezija ir muzika randa vietos Galdiko kūryboje, tik kitokia forma išreikšta. A. Galdikas tapė Lietuvos gamtą, kapinautes, kaimo koplyčias, pakelės kryžius, pajūrį. Galdikas visą gyvenimą ieškojo naujų kūrinių išraiškos formų, todėl ne visiems buvo suprantamas. Galdiko kompozicijos turi kažkokį tradicinį ryšį su lietuvių kultūros senomis tradicijomis. Galdikas naudojo įvairią techniką, jo kūriniai yra gyvas, tingi, judrūs, tiesiog veržiasi iš drobių. Prasmingas šių dviejų parodų sujungimas, kuris papildė viena kitą ir leidžia labiau suvokti lietuvių liaudies meną. K. Bradūnas parodų aptarimą baigė ištrauka iš jo paties poezijos rinkinio "Alkana kelionė", paskaitydamas 4 eilėraščius iš Kryžių kalno ciklo.

Antanas Paskočimas, mokytojas, kilęs iš Žemaitijos, kražiškis, jo motina buvo sužeista rusų kazoko ir nešiojosi randą, ginant Kražių bažnyčią. A. Paskočimas pasiryžęs pagaminti 200 kryžių bei koplytstulpių rinkinį ir parodyti čia augančiam jaunimui, kad lietuvių liaudies menas nėra tik paveikslukai sudėti į albumus, bet gyvi ir apčiuopiami.

Seselė Margarita atstovavo dailininką A. Galdiką, nes Putnamo seselės globoja visą dailininko kūrybinį palikimą. Parodoje išstatyti paveikslai skirti Chicago visuomenei, o paliktieji vienuolyne — steigiamai Galdiko vardo Galerijai.

Atidarymą užsklendė M. Rėmienė, padėkojusi talkininkams, rėmėjams, spaudai ir Chicago visuomenei, gausiai atsilankiusiai į atidarymą, o poetui Kaziui Bradūnui įteikė vieną A. Galdikio paveikslą.

Po parodų apžiūrėjimo, kavinės patalpose kun. Stasys Yla visą valandą kalbėjo apie Lietuvos kryžius ir koplytstulpius. Savo paskaitoje išryškino tris požirius: simbolinį, istorinį ir meninį. Pažymėjo, kad atkakliausi kovotojai buvo žemaičiai todėl kryžiai labiausiai paplito po Žemaitijos sodybas ir pakeles. Pastebėjo, kad ir šio vakaro paroda yra dviejų atkaklių žemaičių darbo vaisius.

Paskaita buvo labai įdomi ir susirinkusiųjų dėmesingai išklausyta. Užsklandai seselė Ona Mikailaitė parodė spalvotose skaidrėse A. Galdiko kūrybą, seselių darbus ir naują motinišką namą. Žadėto filmo, dėl techniško kliūčių (negavo aparato), negalėjo parodyti. Seselė O. Mikailaitė, "Eglutės" redaktorė, pravedė vakaronę ir labai taikliai bei suprantaičiai aiškino skaidrėse matomus vaizdus.

Pažymėtina, kad Ad. Galdiko paveikslų didelė dalis — 500 yra Lietuvoje, o kiti išbarstyti po Europos ir Amerikos muziejus bei privačius meno mėgėjus. Dailininko pageidavimu, iš paskutinio kūrybos laikotarpio, 97 paveikslai buvo nušyti į ok. Lietuvą ir yra laikomi muziejuose.

Dėmesį traukė puošniai išleista monografija — ADOMAS GALDIKAS. Leidinys nebenaujas, išleistas 1975 m. Magdalenos Galdikienės rūpesčiu. Redagavo dr. Juozas Girnius, meninė priežiūra — dail. V. Vizgirdos, spalvotų reprodukcijų fotonuotraukos — V. Maželio, spauda — Lietuvių Enciklopedijos leidyklos, Bostone, Ma. Tiražas 500 egz. Atskiri leidiniai lietuvių ir anglų kalbomis.

Monografiją praverstų turėti visiems A. Galdiko kūrinius turintiems asmenims.

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos narių susirinkimas įvyko š. m. kovo 29 d. Lietuvių Tautinių Namų salėje. Susirinkimą atidarė skyriaus pirm. Adolfas Švažas ir šiam susirinkimui praversti pakvietė Stasė Virpšė ir Ireną Budreckienę. Labai plačiai ir įdomiai parašytą praeito susirinkimo protokolą perskaitė Br. Krištopaitis. Susirinkusieji išreiškė padėką ir protokolą patvirtino.

Pirm. A. Švažas pranešė, kad ALT S-gos seimas yra šaukiamas Kapų puošimo savaitgalyje, Detroitė. Iš Chicago skyriaus gali dalyvauti 8 rinkti atstovai (1 atstovas nuo 20 narių) ir buvę S-gos pirmininkai bei tarybos nariai. Kadangi dalyvavimas seime yra surištas su laiku ir išlaidomis, pavesta skyriaus valdybai surasti galinčius bei norinčius vyksti narius ir įgalinti atstovauti skyrių.

Skyriaus ruošiamas žibuoklių balius įvyks gegužės 9 d. Tautinių Namų salėje. Gros Pakšto orkestras. Meninę dalį atliks solistė Roma Mastienė. Kvietė bilietus įsigyti iš anksto. Bilietai gaunami pas valdybos narius, paskambinus šiais telefonais: 474-3525 arba 523-8145 arba 964-1061.

Dr. Vytautas Dargis skaitė paskaitą apie Amerikoje ir visame pasaulyje pakrikusius sekso reikalus ir kaip tvarkytis. Gaila, kad klausytojų auditoriją sudarė vyresnio amžiaus žmonės, kuriems seksiniai reikalai labai rūpi, bet paskaita buvo naudinga.

Mečys Valiukėnas painformavo apie vakarykščiai įvykusį VLIKo tarybos posėdį ir pirm. dr. K. Bobelio pranešimą lietuvių visuomenei.

Pasiaiškinus bėgamuosius reikalus, susirinkimą pirmininkaujantis uždarė ir pakvietė pabendrauti prie užkandžių ir kavutės.

NAUJA BALFO CHICAGOS APSKR. VALDYBA

BALFO Chicago apskr. valdybos šauktas skyrių atstovų suvažiavimas įvyko š. m. kovo 29 d. Vyčių salėje (2455 W. 47th St., Chicago). Susirinkimą atidarė vicepirm. Juozas Mackevičius ir minutės tylą bei susikaupimą pagerbė auto nelaimėje žuvusį apskr. valdybos pirm. Joną Jasaitį bei praėjusiais metais mirusius narius.

Susirinkimui praversti pakvietė pirm. dr. Praną Budininką, o sekr. Balį Brazdionį. Praėjusių metų protokolą perskaitė buv. sekr. Emilija Vilimaitė.

Valdybos vardu pranešimus padarė vicepirm. J. Mackevičius (vietoje žuvusio Jono Jasaičio) ir išdininkas Bronius Andriukaitis. J. Mackevičius išreiškė didelę padėką Midland taupymo ir skolinimo bendrovės pirmininkui Frank Zogui už teikiamą vajeaus metu globą ir auką. F. Zogas jau kelinti metai padengia vaišių išlaidas, pradedant ir baigiant pinigų rinkliavas.

Išdininkas Br. Andriukaitis pranešė apie turėtas apygardos valdybos pajamas ir išlaidas. 1980 metais turėjo pajamų 42.500 dol. (aukų 28.000 dol., Sekmokienės palikimas 4.000 dol.,

narių įnašų 2.500 dol. ir kt.). Pervesta Centro valdybai 34.500 dol. Kasoje yra 10.000 dol., iš jų didžioji dalis priklauso Centro valdybai.

Revizijos komisijos aktą perskaitė K. Povilaitis. Dėkojo išdininkui už kruopščią piniginę atskaitomybę ir visai valdybai už pasiaukojimą vargšų šalpai.

Centro valdybos vardu nuoširdžią padėką išreiškė išd. Albinas Dzirvonas.

Į apskrities valdybą išrinkti: J. Mackevičius (113), Gr. Giedraitytė (109), K. Januška (109), S. Vanagūnas (107), K. Rožanskas (93), I. Serapinas (77), Sereičikas (77), Br. Andriukaitis (76) ir J. Bagdžius (68). Kandidatais liko: V. Paškevičius (59) ir J. Tamulis (55). Revizijos komisija perrinkta ta pati: K. Povilaitis (97), J. Jokubka (86) ir J. Skeivys (72), kandidatas J. Kreivėnas (54).

Mandatų komisiją sudarė A. Kareiva, R. Tričytė ir A. Jasaitytė.

Dalyvavo 127 atstovai.

Skyrių atstovai padarė pranešimus apie skyrių veiklą ir vykdomus vajeus. Dėl gyventojų kaitos, kai kurios seniau gyvos lietuvių kolonijos labai sumažėjo. Dalis pabėgo į priemiesčius, šiluosius kraštus ar amžinbėn.

Suvažiavimas baigtas tautos himnu.

Po suvažiavimo buvo pasivažiavinta.

★

Margučio ruošiami Mėnulių užtemimo spektakliai įvyksta š. m. balandžio 11 ir 12 d.d. Jaunimo Centre Chicagoje. Į vaidinimą atvyksta veikalo autorius Antanas Gustaitis su žmona iš Bostono. Veikalą režisuoja muzikas Darius Lapinskas.

Bilietus prašoma įsigyti iš anksto Margutyje ar Vaznelių prekyboje, o spektaklių dienomis — kasoje.

OPEROS ŽINIOS

Į Lietuvai operos spektaklių bilietai jau gaunami Vaznelių krautuvėje, 2501 W. 71st St., telefonas: 471-1424.

Spektaklių datos: birželio 13 d., 8 val. vak., birželio 14 d., 3 val. popiet, birželio 20 d., 8 val. vak.

Vietos: Marijos mokyklos auditorija, 67th ir S. California Ave.

Bilietų kainos — parterėje: 20, 17, 14, 12 dol., balkone: 17, 13, 10 dol.

Visi tie, kurie turi įsigyti bilietus anksčiau skelbtom datom, prašome juos pakeisti naujais.

Paštu bilietai užsakomi, pažymint spektaklio datą ir siunčiant atitinkamai sumai čekį, šiuo pavadinimu ir adresu: Lithuanian Opera Co., 2501 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629.

Dainuoja:

Dana Stankaitytė I ir III sp.
Nerija Linkevičiūtė II sp.
Margarita Momkienė
Stefan Wicik I ir III sp.
Rex Eikum II sp.
Algirdas Brazis I ir III sp.
Algis Grigas II sp.
Jonas Vaznelis I ir III sp.
Vytautas Paulionis II sp.
Bernardas Prapuolenis.

Scenos reikalų vadovas —

Jonas Paronis

Meninė priežiūra —

dail. Vladas Vijeikis

Pastatymo produkcija —

Kazys Oželis

Choreografija — Violeta Karosaitė

Chormeisteriai: Alfonsas Gečas,
Emilija Sakadolskienė

Dirigento asistentas —

Arūnas Kaminskas

Režisierius — Paul Williams

Dirigentas — Alvydas Vasaitis

Lietuvių Opera kviečia visus ir iš visur atvykti į Chicago, organizuojant ekskursijas autobusais ar mašinomis, ir dalyvauti pirmą kartą Amerikoje statomoje mūsų laisvės tema sukurto operos I Lietuvai-Lietuvai spektakliuose.

OPPORTUNITY FOR CHIEF ENGINEER

to work and live in a small Congenial Company & Community.
CHIEF ENGINEER with A. S. M. E. background. Exp. in pressure boilers & structural steel. Must be able to relocate. Salary neg. Send resume to Willinger Construction Service, Inc., P. O. Box 767, Helena, Ark. 72342. (13-19)

ATTENTION OWNER OPERATORS

If you are new in business or thinking of making a change B. J. McADAMS INC. is now leasing 75 model or newer tandem tractors. Ample return loads & weekly settlements. Plus many other benefits.

FOR MORE INFORMATION CALL:
CHARLIE THROCKMORTON
1-800-643-8239 (11-15)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitorį idėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

A.A. JONAS JASAITIS

A. A. Jonas Jasaitis
1926. VI. 9 — 1981. III. 17

Žaibu aplėkė žinia, kad žinomas visuomenininkas A. A. Jonas Jasaitis auto nelaimėje buvo sunkiai sužalotas ir paguldytas šv. Kryžiaus ligoninėje, Chicagoje, kur, neatgavęs sąmonės, mirė 1981 m. kovo mėn. 17 d.

Jonas Jasaitis gimė 1926 m. birželio 9 d. Mažučių km., Vilkaviškio valsč. ir apskr. Vidurinį mokslą pradėjo Vilkaviškio gimnazijoje, o baigė 1946 metais tremtyje, Doerverdene, Vokietijoje. Pabaltijo universitete 1949 baigė teisės mokslus, o 1950 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Chicagoje.

Dar studijuodamas įsijungė į studentų ateitininkų veiklą ir buvo pirmininku. Gyvendamas Chicagoje, gyvai reiškėsi Lietuvių Bendruomenės veikloje ir perėjo visas instancijas: apylinkės, apygardos ir Krašto valdybos (tuo laiku vadintos Centro valdyba), joms pirmininkaudamas ir būdamas valdybos nariu. Taip pat buvo LB Tarybos narys, Kultūros fondo (dabar Kultūros tarybos) pirmininkas pirmosioms dainų ir tautinių šokių šventėms rengti komitetų narys genocido parodos organizatorius ALTos valdybos narys spaudos bendradarbis redaktorius lit. mokyklų mokytojas BALFo direktorius ir Chicago apyg. valdybos pirmininkas, šaulių sąjungos tremtyje centro valdybos narys ir daugelio kitų kultūrinių bei visuomeninių organizacijų talkininkas ir rėmėjas. Visur jis buvo matomas visur sutinkamas ir nors apsikrovęs ar apkrautas gausybe pareigų, sugebėjo jas atlikti ir kitus paskatinti. Jonas Jasaitis buvo tolerantiškas ir taktingas, todėl visur priimdavo ir su visais susikalbėdavo.

A. a. Joną Jasaitį Chicago lietuvių visuomenė ir organizacijos atsisveikino š. m. kovo 20 d. D. Petkaus

Marquette koplyčioje. Kartas buvo uždengtas Lietuvos tautine vėliava, garbės sargyboje stovėjo JAV ir šaulių sąjungos vėliavos, Kr. Donelaičio mokyklos mokiniai ir šauliai. Atsisveikinimą pravedė visuomenininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas. Atsisveikino šių organizacijų pirmininkai ar atstovai: PLB valdybos vardu pirm. pavad. Vaclovas Kleiza, buvęs velionio Jono vadovautoje Centro valdyboje nariu ir bendradarbiu, JAV LB Tarybos prezidiumo vicepirm. Mykolas Drunga, BALFo valdybos pirm. Marija Rudienė, JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus, specialiai atvykęs iš Detroito, ALTos vardu — gen. sekretorius Grožvydas Lazauskas, Kristijono Donelaičio mokyklų direktorius Julius Širka (velionis Jonas buvo mokytojas ir septintos klasės auklėtojas, visi šios klasės auklėtiniai, apsirengę tautiniais rūbais, tuo laiku stovėjo garbės sargyboje), šaulių sąjungos tremtyje centro valdybos vardu Vladas Išganaitis, pasauliečių komiteto šv. Kazimiero kapinių lietuvių teisėms ginti, vardu Algis Regis (velionis Jonas rūpinosi ir kovojo už lietuvių teises ir žmonišką laidojimą šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Dabar jau laidojama pasirinktinai: žmoniškai ar techniškai su kabliais), LB Marquette Parko apylinkės pirm. Birutė Vindašienė (šioje apylinkėje velionis Jonas buvo aktyviu nariu ir š. m. vasario 22 d. pirmininkavo visuotinam narių susirinkimui), Chicago Lietuvos Tarybos pirm. Erozina Mikužiūtė.

Raštu atsisveikino PLB garbės pirmininkas Stasys Barzdukas, dėl ligos negalėjęs asmeniškai dalyvauti. Jį su a. a. Jonu jungė daugelio metų bendruomeniniai ir švietimo ryšiai.

Šeimos vardu visiems padėkojo a. a. Jono pusbrolis Jonas Vaičiūnas.

Visi kalbėtojai iškėlė Jono Jasaičio toleranciją ir darbą lietuvių išlaikymo bei Lietuvai laisvės atgavimo baruose. Visi apgailėjo ankstyvą ir nelauktą pasitraukimą iš gyvųjų tarpo, o velionio šeimai reiškė gilią užuojautą. Atsisveikinimo kalbos buvo užsklęstos visiems sugiedojus Lietuvos himną.

Kitą dieną, kovo 21, a. a. Jono Jasaičio palaikai iš laidotuvių koplyčios buvo perkelti į švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią. Pamaldas laikė parapijos klebonas kun. Antanas Zakarauskas, giedojo solistė Roma Mastienė, grojo Balio Pakšto ragelių trio.

Po pamaldų, ilgos 85 automobilių vilkstinės paly-

Atidarant Kaziuko muge Detroito š. m. kovo 22 d. Kairėje kun. Viktoras Kriščiūnevičius, Danguolė Jurgutienė ir Gabijos tunto tuntininkė Rita Kasputienė. J. Urbono nuotr.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

ŠVENTO JURGIO ŠVENTĖ

Gabijos ir Baltijos skautų ir skautų tūntai balandžio 26 d. švęs švento Jurgio šventę. Uniformuoti dalyvaus 10:30 val. Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje pamaldose ir po to abu tūntai turės iškilmingą suėgą.

VIENERIŲ METŲ SUKAKTIS

A. A. Juozo Bražiūno vienerių metų mirties sukakties proga kovo 22 d. Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje už jo vėlę buvo atnaušautos šv. mišios ir po jų kun. Viktoras Kriščiūnevičius, dalyvaujant velionio giminėms, draugams ir pažįstamiems, pašventino ant jo kapo uždėtą antkapį, Holy Sepulchre kapinėse.

MIRTYS

Marcelė Plienaitienė iš mūsų tarpo atsiskyrė kovo

dėtas, atgulė į paskutinio poilsio vietą šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Per atsisveikinimą dviguba koplyčia nepajėgė sutalpinti visų lankytojų, kurie užpildė koridorius ir laukiamąjį kambarį, o erdvi bažnyčia buvo pilna žmonių, kaip šventadienį sumos metu.

Visa lietuviškoji kolonija skaudžiai pergyveno staigų ir nelauktą atsiskyrimą. Paliko tuštumą, kurią užpildyti reikės ilgesnio laiko.

Velionis Jonas paliko žmoną Birutę, sūnų Algirdą, dukras Aušrą ir Jūratę su vyru Antanu Budriu ir kitus gimines.

Ilsėkis ramybėje, taurus lietuvi Jonai, tegu Viešpaties Angelas priglaudžia po savo sparnu.

A. Juodvalkis

23 d. Po atlaikytų šv. Antano parapijos bažnyčioje pamaldų, palaidota kovo 25 d. Mt. Olivet kapinėse.

Eleonora Kalvaitienė mirė kovo 27 d. Po atlaikytų Oak Park katalikų bažnyčioje pamaldų, palaidota kovo 31 d.

ALRK NARIŲ SUSIRINKIMAS

ALR klubo metinis visuotinis narių susirinkimas įvyks balandžio 12 d. šv. Antano parapijos kapinėse tuo po 10:30 val. mišių. Valdybos nariai padarys veiklos pranešimus, po jų seks diskusijos ir išrinkta nauja klubo valdyba. Visi

nariai yra kviečiami susirinkime dalyvauti.

NAUJAS DETROITO ARKIVYSKUPAS

Detroito arkivyskupui kardinolui John Dearden išėjus pensijon į jo vietą Popiežius Jonas-Povilas II paskyrė Grand Rapids gimusį vyskupą lenkų kilmės Edmundą C. Shoką.

SURPLUS JEEPS, CARS, TRUCKS,

Car-inv. value \$2,143 sold for \$100 thru government auctions in your area. For information or purchasing bargains like this call (602) 941-8014, Ext. 4669. (13-16)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Puikiausius kailius
Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Normaną Bursteiną

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Dviejų menininkių skirtingi pasauliai

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Korp! Giedra Clevelande š. m. kovo 28-29 dienomis Lietuvių Namuose suruošė dviejų menininkių parodą, kurioje buvo atstovaujamos dvi skirtingos meno sritys: tapyba ir keramika. Korporacijos pirmininkė Violeta Žilionytė-Leger man sudarė malonią progą su menininkėmis susipažinti ir jų kūrybą pristatyti Clevelando meno mylėtojams. Šeštadienio popietę atvykau į Lietuvių namų viršutinę salę, kurioje kruopščios ir energingos giedrininkės, atsiraičiusios rankoves ir apsiginklavusios įrankiais bei valymo priemonėmis, dėliojo gausius keramikos eksponatus ant lietuviškais raštais išaustų staldengčių, kabino paveikslus, dėliojo pavasarinės gėles.

Vida Krištolaitytė, su savo kūriniais atvykusi iš New Yorko, man entuziastingai pasakojo kiekvieno savo paveikslų kūrimo istoriją, nuotaiką ir savo gyvenimo filosofiją, kurios originalumą jau rodo net ir jos pačios parašytas "curriculum vitae". Jame, vadinant mokslo institucijas, susidūriau su tokia informacija: Priešmokyklinis mokslas: Antrasis Pasaulinis karas, Po-diplominis (Post-Graduate) — miesto "ghetto". Vida Krištolaitytė aiškina, kad jos svajonė būti menininke jau formavosi vaikystės metais, kai, krintant bomboms ir užiant bombonešiams karo griau-namoje Vokietijoje, ji savo vaikiškais pirštais sniege piešdavo žmonių figūras. Atvykus į JAV ir atėjus laikui pasirinkti gyvenimo profesiją, jaunoji Vida nutarė tapti meno mokytoja aukštesnioje mokykloje. Baigusi Universitetą su meno mokytojos cenzu, ji siekė magistro ir jau tada pasirinko pagrindinę studijų šaką tapybą ir grafiką. "Aš nepasirinkau meno — menas pasirinko mane", kalba menininkė, su humoru pasa-

kodama savo gan vargingas gyvenimo sąlygas New Yorko butnamio kvartale. "Bet pasaulis toks nuostabus, kad yra svarbu matyti jo grožį ir jį užrašyti. Žmogus, gimęs menininku, turi atlikti savo gyvenime misiją, ir jis bus neramus, tos misijos neatlikęs." Jos akys spindi gilia, beveik eksta-ziška šiluma. "Štai saulėlydis tarp uolų, smingantis į jūrą. Kai aš jį tapiau, jaučiausi pagauta ekstazės ir skubėjau, kad nuo mano teptuko nepabėgtų žavusis momentas". Ją žavi ir pats kūrybinis procesas, tapdama jos esybės dalimi.

Vidos Krištolaitytės tapyba, daugumoje akrilinais dažais ("Jie labiau paklusnūs, lengviau valdomi, ir nereikia nuolatos skiesti su terpentinu, kaip aliejinius") dvelkia ekspresyvia jėga. Beveik visuose paveiksluose ryški kova tarp šviesos ir tamsos, šviesai išskylant į viršų, lyg išreiškiant laimėjimą. Jos gamtos vaizdavimas profesionalų žinovų prikiamas moderniojo ekspresionizmo srovei. Detalės nėra svarbios. Visą dominuoja nuotaika ir mintis. Brūkšniai drąsūs, dinamiški ir dvelkia vidine energija. Tarp menininkės ir gamtos nėra žmogaus nei jo rankomis pagamintų daiktų, jei neskaityti keletos išimčių (Burinis laivelis, simboliškas paveikslas "Meilė" su raudonu obuoliu, sulenktu senu lietuvišku kryželiu, gėle). Jos pačios autoportretas, vienintelis paveikslas su žmogaus veidu, kupinas išraiškos, kurioje matomas nepasitenkinimas, įtampa. "Aš buvau gerokai apsipykusi su savo vienu kolega. Grįžusi į namus nutariau tapyti save pačią. Taigi, toji nuotaika taip ir paliko". Jos paveikslų pavadinimai, originalūs ir vaizdingi, kaip "Jūros energija", "Guodžianti Jūra", "Giedra", "Dangus ekstazė."

je" nėra atsitiktinai skambūs pripuolamu žodžių deriniai, bet sąmoningai žodžių nusako tai, ką menininkė juto, tapydama tą paveikslą.

Marytė Gaižutienė, keramikė iš Chicago, tiek savo asmenybe, tiek savo kūryba yra ryškus Vidos Krištolaitytės kontrastas. Iš profesijos biochemikė, 1973 metais įsigijusi daktaratą biochemijos mokslų srityje Illinois Technologijos Institute, eilę metų dirbo chemijos patologijos mokslų tyrinėjimo laboratorijose. "Nuvargusi nuo protinio įtempimo, augindama savo jauną šeimą, pasigedau kokio nors kūrybinio darbo rankomis", pasakoja man ji, dėliodama žvilgančias ornamentuotas lėkštes ant stalo ir kritišku žvilgsniu perstatinėdama aplink ją sustatytas taures. "Išgyvenau didžiausią savo gyvenimo džiaugsmą, įstojusi į Chicago Meno Institutą", tęsė ji toliau. Pabėgusi nuo protinio darbo įtampos, Marytė Gaižutienė visą savo energingą asmenybę sukoncentravo į keramiką. Šiandieną ji jau yra patyrusi keramikę, į savo naujai surastą kūrybinę sritį pakrypusi su profesionaliu, griežtųjų mokslų atstovei taip charakteringu, atsinešimu. Jos namuose yra pilna keramikos gamybai reikalinga studija su visais reikalingais įrankiais. "Man griežtųjų mokslų žinojimas ir čia yra naudingas. Aš pati gaminu savo glazūros mišinius ir spalvas".

Vartau didoką sunkią dekoratyvinę lėkštę. Jos šonai žvilga tamsiai rudais kraštais, o melsvai-pilkame dugne išsilies pastelinis žalsvų, gelsvų ir melsvų spalvų mišinys.

Marytės Gaižutienės keramiką galima būtų paskirstyti į tris grupes: pritaikomąją (arbatinukai, lėkštės, indai, taures), dekoratyvinę (dekoratyvinės vazos, plokštės) ir menišką. Prie grynai meniškos grupės tektų priskirti, jei taip galima būtų pavadinti, keramines skulptūras arba reljefinius paveikslus. Ypačiai įdomi ir nuotaikinga yra "Miesto" serija: tamsiame, matiniame dugne miega dangoraižiai, pabrėždami didmiestyje gyvenančio žmogaus vienišumą. Gražūs jos "Medžiai", "Kalnuose" ir simboliškos "Nakties iliuzijos".

Paroda visais atžvilgiai buvo sėkminga. Lankytojų nestigo, o visų dėmesį patraukė dar ir labai skoningas pačios parodos apipavidalinimas, už kurį padėką tenka Korp! Giedros narėms, tos parodos organizatorėms.

Korp. Giedra pirm. Violeta Žilionytė-Leger, dail. Vida Krištolaitytė, rašyt. Aurelija Balašaitienė ir dail. Marytė Gaižutienė. R. Zorskos nuotr.

VLIKO TARYBOS POSĖDIS CHICAGOJE

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Tarybos posėdis įvyko 1981 m. kovo 28 d. Chicagoje, Lietuvių Tautiniuose Namuose. Posėdį vedė Tarybos pirm. inž. Jonas Jurkūnas, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos atstovas, sekretorius — Stasys Žadeikis. L. Ūkininkų Partijos atstovas. Šiame posėdyje dalyvavo 15 grupių atstovai, plius kelių grupių ir antrininkai. Posėdis vyko darnioje darbo nuotaikoje.

Pereitos sesijos protokolą perskaitė ji surašęs J. Sakas. T. pirmininkas J. Jurkūnas apžvelgė jo pirmininkaujamos sesijos įvykius ir baigdamas pranešimą, įsakmiai atkreipė dėmesį į reikalą surasti geresnę organizacinę formą tarybos darbo vientisumui bei tęstinumui išlaikyti, nes jo manymu ligšiolinė sistema, keičiantis tarybos pirmininkams rotacine tvarka, tęstinumą gerokai menkina ar bent apsunkina darbą. Sprendimas paliktas ateities posėdžiui.

Dr. K. Bobelis, VLIK valdybos pirmininkas, išsamiai supažindino tarybą su valdybos darbais, laikotarpyje nuo š. m. sausio 31 d., nuo paskutinio tarybos posėdžio. Neesant posėdyje Tautos Fondo valdybos atstovo, dr. K. Bobelis, tik prieš kelias dienas turėjęs susitikimą su TF pirmininku J. Giedraičiu, išsamiai painformavo tarybą apie TF pastangas sustiprinti kapitalo telkimo akciją. Taryba tokį TF valdybos žingsnį užgyrė ir visus paakino įsijungti į talką. VLIK valdyba jau atspausdinusi dr. J. Pajaujo paruoštą knygą, apie Lietuvoje SSSR vykdomą genocidą. Leidimo išlaidas moka pusiau VLIK valdyba ir autoriaus šeima. VLIK valdyba principu sutikusi pasiūsti savo atstovą, dalyvauti diskusijose su kitų veiksmų atstovais, diskusijas vedant trims žurnalistams. Vėl duota eiga Brazilskų imigracijos bylai. Brazilskus gina adv. dr.

Armonienė. B o l š e vikinė "Tiesoj" esą atspausdinta visa eilė kaltinimų Vladui Šakaliui, norint įrodyti jį esant tik plėšiku, vagišiumi ir kriminalistu nusikaltėliu... Dr. K. Bobelis atsakė papildomai į tarybos narių paklausimus.

Vliko taryba priėmė valdybos patiektąją 1981 m. samatą, bendrojo sumo lygį 1980 metų VLIK samatai.

Posėdį baigus, LTN šeiminkas visus dalyvius pakvietė užkandžiui, pietums, pastebėdamas, kad netrūkų toje pat salėje bus viešas dr. K. Bobelio pranešimas visuomenei. Šio pranešimo išgirsti susirinko pilnutėlė salė publikos. Pranešėjas trumpai apžvelgė JAV ir Sovietų Sąjungos santykius, akcentuodamas didėjančią įtampą ir tolydžio SS mažėjančią įtaką tiek Pietų Amerikoje, tiek Afrikoje, tiek Europoje. Įvertinta ir Madrido konferencijos eiga ir rasta didelis skirtumas nuotaikose ir pareiškimuose buvusiuose 1975 m. Belgrade ir 1980 m. Madride. Aiškiai matyti Sovietijai, jos valdymo sistemai didelė opozicija, tos sistemos atmetimas. Dr. K. Bobelio pranešimą sekė gausybė paklausimų, kurių nemaža dalis nelietė VLIK veiklos, todėl arba posėdžiui pirmininkavęs J. Jurkūnas arba pats pranešėjas paliko tuos klausimus ar pasiūlymus neat-sakytus. Auditorija su tuo mielai sutiko. Toks chicališkių lietuvių sutikimas su VLIK pirmininku sveikintinas ir reikėtų praktikuoti ir ateityje.

M. Valiukėnas

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

Apie ką dailininkai kalba? Aišku apie dailę. Iš kairės dail. B. Gedvilienė, M. Gaižutienė, N. Palubinskienė ir M. Nasvytis. R. Zorskos nuotr.

PHILADELPHIA

PAVASARIO KONCERTAS

Kiekvieną pavasarį Philadelphia LB Apylinkė ruošia platesnio masto koncertus, parengimus kviesdama programai įvairius ansamblius ar meninius vienetus. Šio pavasario koncertas, kuris įvyks Atvelykio šeštadienį, balandžio 25 d., 7 val. vak. Lietuvių Namuose bus kitoks. Jame programą išpildys solistė Gina Čapkauskienė ir pianistas Saulius Cibas. Paskutinį kartą Gina Čapkauskienė koncertavo Philadelphiaje prieš aštuonis metus ir per tą laiką aplankė beveik viso pasaulio lietuviškas kolonijas. Philadelphiaje ji laukiama su visai nauju repertuaru, kuriame yra keturių dainų Jono Govedo specialiai jai parašytos.

Saulius Cibas Philadelphiaje taip pat ne pirmą kartą. Baigęs New England konservatoriją, Saulius apsisprendė pasirinkti gydytojo profesiją ir šiuo metu studijuoja mediciną Harvardo Universitete. Tačiau, muzikos pasaulio taip pat neapleido ir kai tik laikas leidžia, koncertuoja pats ir akomponuoja solistams.

Vakaro ypatingais svečiais yra pakviesti lietuviškajame gyvenime dalyvaujantys jaunuoliai ir jaunuolės, kurie šiais metais baigia gimnazijas ir taipgi tie, kurie yra tarp 18-kos ir 21-ų metų. Tikimasi šiuo pradėti abiturientų vakaro tradiciją Philadelphiaje ir paskatinti jaunimą jungtis į lietuviškas organizacijas.

Po programos šokiai grojant šešių asmenų ukrainiečių orkestrui. Veik bufetas ir baras.

Koncerto vieta — Lietuvių Namai (Lithuanian Music Hall), 2715 E. Allegheny Ave. Laikas — punktualiai 7 val. vak. Bilietų kaina — \$6 suaugusiems, \$5 pensininkams, \$4 jaunimui, o Vinco Krėvės Mokyklos mokiniams įėjimas veltui.

Tą patį savaitgalį, balandžio 25-26 d.d. tų pačių Lietuvių Namų Kultūros Centro salėje Vinco Krėvės mokyklos Tėvų komitetas rengia Antano Petrikonio meno parodą. Tikimasi, kad visuomenė pasinaudos šia reta proga dalyvauti tikroje kultūrinėje šventėje. (tg)

SUSIVIENIJIMAS

RENGIA EKSKURSIJĄ-KELIONĘ KARIBŲ JÜROJE

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pirmą kartą rengia-organizuoja kelionę Karibų jūroje, laivu "Carnivale". Nuo lapkričio-November 8 iki 15 dienos (vieną ištisą savaitę).

Laivas išplaukia iš Miami, Floridos. Aplankys 3

įdomius tropikinius uostus ir valstybes: Samana — Dominikos Respublikoje, San Juan — Puerto Rico ir St. Thomas — Jungtinių Valstybių valdomą salą.

Bus progos pailsėti saulėje, užmegzti naujų pažinčių, aplankyti dar nematytas salas, keliauti su linksmu lietuvių grupe.

Kaina laivu vienam asmeniui (po du į kambarį) prasideda nuo \$800 (aštuoni šimtai dolerių). Be to, reikia pridėti kainą lėktuvu iš jūsų miesto (namų) į Miami, Floridą — Round Trip.

Šia kelione gali pasinaudoti visi, nežiūrint, ar jie yra ar nėra SLA nariai.

Svarbu, kad neatidėliotumėt, o dabar, tuojau registruotumėtės ir užsisakytumėt sau laive vietas.

Kelionės kainoje įskaitoma: patogė kabina-kambarys, skanus maistas, įvairūs pasilinksminimai laive.

Pasinaudokite šia proga įdomiai ir linksmi praleisti atostogas, pasidžiaugti jūra ir tropinės saulės šiluma.

Dėl informacijų ir registracijos prašom jau dabar kreiptis į American Travel Service Bureau, 9727 South Western Avenue, Chicago, Illinois 60643. Telef. (313) 238-9787.

Užsisakykite Anatolijaus Kairio knygas

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES, romanas angliškai; vertė N. Gražulienė; kietais viršeliais, praplėsta ir pataisyta lietuviškos laidos versija, 251 p. \$10.00

VYSKUPO SODAS ir KRYZKELE, dvi dramos vienoje knygoje iš vysk. M. Valančiaus laikų, 144 p. \$6.00

PO DAMOKLO KARDU, (lietuviškai), premijuotas romanas, 219 p. \$4.00

LAISVĖS SONATA, poema apie vieną jūrininką; 40 dail. D. Kizlauskienės iliustracijų; kietais viršeliais, didelio formato, tinkama dovana jaunimui, 78 p. \$4.00

TRYŠ DRAMOS — Rūtėlė, "Saulės rūmai", "Žmogus ir tiltas" — vienoje knygoje; kietais viršeliais, 158 p. \$4.00

TRYŠ KOMEDIJOS — "Kūkū", "Didysis penktadienis", "Rūtos ir Bijūnai" — vienoje knygoje, 224 p. \$4.00

KARŪNA, istorinė trilogija-poema iš Mindaugo laikų, trys atskiri veikalai; kietais viršeliais, 318 p. \$4.00

SIDABRINĖ DIENA, 3 v. komedija ir libretas vienoje knygoje; kietais viršeliais, 155 p. \$3.00

Kainos — įskaitant persiuntimo išlaidas

Lithuanian Literary Associates
P.O. Box 29060
Chicago, Ill. 60629, USA

PATRIA prekybos namuose, 794 East 185th St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų produktų, lietuviškos juodos duonos. Dovanų skyriuje didelis pasirinkimas spalvoto ir balto kristalo. Taip pat rasite gintaro, medžio drožinių, audinių ir kt. Kreipkitės pas H. Kripavičių, tel.: 216-531-6720.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **BALANDŽIO 26 D. LKB Kronika.** Išskilingos Mišios ir programa šv. Jurgio parapijoje. Rengia Rėmėjų būrelis prie LKB Kronikai leisti s-gos.

• **BALANDŽIO 25-26 D.** Vandos Aleknienės dailės kūriniių ir Norberto Lingertaičio gintaro išdirbinių paroda D.M. N.P. parapijos salėje. Ruošia Neringos tunto Židiny.

• **BALANDŽIO 26 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių pirmoji Komunija.**

• **GEGUŽĖS 10 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiamas Motinos dienos minėjimas.**

• **GEGUŽĖS 1-3 DD.** Ateitininkų šeimos šventė ir 70 metų Ateitininkijos sukakties minėjimas.

• **GEGUŽĖS 3 D. LB Clevelando apylinkės metinis susirinkimas.**

• **GEGUŽĖS 17 D. JAV LB Kultūros tarybos premijų įteikimas.**

• **GEGUŽĖS 23-24 D.** Clevelando menininkų dailės paroda DMNP parapijos salėje. Rengia D.L.K. Birutės draugijos Clevelando skyrius.

• **GEGUŽĖS 31 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigimas.**

• **BIRŽELIO 7 D. O. Mikulskienės kanklių muzikos studijos mokinių recitalis.**

• **BIRŽELIO 14 D.** birželio minėjimas 12 val. Edgewater Parke. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• **BIRŽELIO 20 D.** Joninių laužas O. ir V. Jokūbaičių sodijoje. Ruošia Clevelando skautininkai-ės.

• **BIRŽELIO 28 D.** Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė.

• **LIEPOS 12 D.** Žalgirio šaulių kuopos tradicinė gegužinė.

SURPLUS PIC UP INV. VALUED \$3,778.00 SOLD FOR \$250. MANY MORE BARGAINS AVAILABLE FOR SALE THROUGH GOVERNMENT AGENCIES. CALL 602-941-8014, Ext. 4231. (15-16)

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MŪSŲ SENOLIŲ ŽODŽIAI IŠ ANAPUS

Tai yra Nauja Knyga — mūsų lietuvių tikrų žmonių buvimas Anapus. Viena mokslininkas lietuvis išrado būdą, kaip pasiekti mūsų senolių atomus — mažus grudelius, su kuriais ilgai kalbėjo apie mūsų tautos tikrą būtį.

Lietuviai, įsigykite šią knygą, tai žinosit kas ir kur mes esame Amžinam Gyvenime?

Knygos kaina 5 dol., kas negali nupirkti, atsiųsiu nemokamai, M. Aukštuolis, 4 Elizabeth Ave., Springdale, Conn. 06907.

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORE

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing Istaigose:

CMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)

LCMLS — Lake County

RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greičiau mūsų teletype susisiektas su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų istaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽINGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

LIETUVIŲ JAUNIMAS PIRMAUJA

Po antrojo pasaulinio karo, daugeliui Vakarų Vokietijoje susispietusių lietuvių atsiradus Amerikoje, tuometinis jaunimas energingai ėmėsi mokslo ir pasiekė išskirtinai gražių rezultatų. Tiek aukštesnėse mokyklose, tiek universitetuose lietuviai jaunuoliai labai gražiai reprezentavo lietuviškojo jaunimo vardą, savo elgesiu ir mokslo lygiu dažnai išskildami virš kitų.

Džiugu, kad ir šiandien nestokoja jaunų, jau antros kartos lietuvių jaunuolių, kurie lygiai gražiai kopio mokslo laiptais ir rodo gražų lietuviškojo jaunimo paveldą.

Darius E. Steponavičius

Štai Darius Edvardas Steponavičius neseniai ne tik išlaikė egzaminus į dvi išskirtinai aukšto akademinio lygio aukštesnias mokyklas — Hawken School ir Gilmour Academy, bet net abi jam pasiūlė stipendijas.

Hawken mokykla yra žinoma savo aukštu akademinio lygiu ir dideliais reikalavimais bei didele kandidatų atranka. Mokykla yra gražiam Clevelando priemiestyje Gates Mills. Ji Dariui pasiūlė \$1000 stipendiją.

Gilmour Academy yra katalikų berniukų mokykla lygiai akademiškai reikli, aukšto lygio ir praktikuojanti akademinę atranką. Ji Dariui pasiūlė \$1350 metinę stipendiją. Kaip žinia, jaunasis Darius greičiausiai šią akademią pasirinks.

Dariaus darbštumu ir sėkme džiaugiasi jo tėvai Gidonė ir Kęstutis Steponavičiai, kurie auginą dar ir jaunesnį Sauliuką.

Džiugu, kad Darius dalyvauja ir lietuviškame jaunimo gyvenime bei veikloje: šoka šaunioje Grandinėleje, yra ateitininkas, mokosi li-

Jaunimo meno šventė, rengta DMNP parapijos š. m. balandžio 5 d., gražiai praėjo ir sutraukė daug žiūrovų. Nuotraukoje Grandinėlės šokėjai atlikę dalį meninės programos. Plačiau apie šventę bus kitame Dirvos numeryje.

tuanistinėje mokykloje. Šalia to yra didelis sporto mėgėjas — beisbolo žaidėjas, slidininkas ir kt.

Argi nuostabu, kad savo vaikaitiu džiaugiasi ir didžiujasi seneliai Vladas ir Marija Bačiuliai bei Edvardas ir Joana Steponavičiai.

(kk)

• **Šv. Jurgio parapijos** šventosios Savaitės pamaldų tvarka.

IŠPAŽINTYS:

Trečiadienį, balandžio 15 d. — 7:00-8:00 val. vak.

Ketvirtadienį, balandžio 16 d. — 5:30-6:30 val. p. p.

Penktadienį, balandžio 17 d. — 1:30-2:00 val. p. p. ir 6:00-7:00 val. vak.

Šeštadienį, balandžio 18 d. — 11:00-12:00 vidud. ir 4:00-5:30 val. p. p.

Velykų rytą, išpažinčių nebus klausoma.

PAMALDOS:

Ketvirtadienį, balandžio 16 d., 7:00 val. vak. paskutinės vakariinės mišios lietuviškai.

Penktadienį, balandžio 17 d., 2:00 val. po pietų kryžiaus kelias angliškai. 7:00 val. vak. Viešpaties kančios pamaldos lietuviškai.

Šeštadienį, balandžio 18 d., 2:00 po pietų velykinių valgių pašventinimas. 7:00 val. vak. Viešpaties Prisikėlimo vigilija lietuviškai.

Velykų sekmadienis, balandžio 19 d.: 6:00 val. ryte Prisikėlimo mišios lietuviškai, 9:00 val. ryte Prisikėlimo mišios angliškai. 10:30 val. ryte Suma-Prisikėlimo mišios lietuviškai.

SPORTINĖ POPIETĖ CLEVELANDE

Šį sekmadienį, balandžio 12 d., 4:00 val. po pietų Naujosios parapijos (D.M. N.P.) salėje, Clevelando LSK žaibas ruošia sportinę popietę.

Programoje pasirodys žaibo tinklinio ir krepšinio komandos ir sužais tarpusavio rungtynes — junjorai prieš senjorus.

Rungtynės žada būti įdomios, kadangi žaibo junjorai yra padarę gerą pažangą ir gali būti kietas riešutas senjorams.

Ši popietė yra dalis žaibo pasiruošimo programos 1981 m. metinėms š. A. Lietuvių sporto žaidynėms, kurios įvyks š. m. gegužės 16-17 d.d., Baltimorėje.

Sporto mėgėjai kviečiami

savo atsilankymu paremti žaibo sporto klubą.

• **Clevelando Ramovėnų** skyriaus valdyba praneša, kad nuo š. m. sausio mėn. 20 d. Ramovėnų Vyrų choro vadovui J. Kazėnui iš pareigų pasitraukus, laikinai chorui vadovauja administratorė G. Karsokienė. Visais choro reikalais prašom

kreiptis į G. Karsokienę adresu: 18123 Landseer Rd., Cleveland, Ohio 44119. Tel. (216) 531-9131.

• **Clevelando Skautinių** draugovė, per pirmininkę Jadvygą Budrienę, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. su Velykų šventiniais linkėjimais.

Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **Velykinių margučių** paroda įvyks šeštadienį, balandžio 11 d., nuo 1-5 val. po pietų Lietuvių Namų žemutinėje salėje. Dalyvaus įvairių tautybių atstovai, kurie parodys savo marginimo metodus. Rengia Lietuvių Namų Moterų Klubas ir maloniai kviečia visus atsilankyti.

HOUSES FOR SALE

11% financing

Beautiful 3 bedrooms colonial off East Park Dr.

Brick double on La Salle.

Brick double in Euclid off Lake Shore Blvd.

Call for details: 531-6787

CAMEO REALTY

Anton Matic broker

(15-18)

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

DIRVA

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS IR LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS KONFERENCIJA

Dainavos stovykloje, Manchester, Mi., balandžio 11-12 dienomis šaukiama antroji metinė PLB Valdybos, JAV LB tarybos prezidiumo ir Krašto valdybos, Kanados LB Krašto valdybos, PLJS valdybos, JAV LJS valdybos ir Kanados LJS valdybos konferencija. Joje taip pat dalyvaus PLB Garbės Teismo ir Kontrolės komisijos pirmininkai, "Pasaulio Lietuvis" redaktoriai, II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų komiteto pirmininkas ir pavaduotojas, PLB komisijų nariai ir keli kviestieji svečiai. Konferencija prasidės balandžio 11 dieną 12 val. ir baigsis sekmadienį, balandžio 12 d. 2 val. po pietų. Konferencijoje vyks pirminkų pranešimai, bus aptartos II-sios Pasaulio Lietuvių Dienos 1983 m., V-sis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas 1983 m., vyks švietimo, kultūros, politinės veiklos, finansų, sporto, socialinių reikalų, LB ir LJS pirminkų posėdžiai. Bus svarstomas Lituanistikos katedros finansavimas, Lie-

tuvių Bendruomenės politinė veikla ir kiti Lietuvos reikalai.

DIDŽIŲJŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMAMS RUOŠIANTIS

Šiomet sukanka 40 metų nuo didžiųjų trėmimų iš Lietuvos. 1941 m. birželio 14-15 d.d. okupantai bolševikai, pagal Raudonojo Kryžiaus surinktus duomenis, į Sibirą išvežė 34,260 Lietuvos žmonių. Trėmimai tęsėsi ir vėlesniais metais, iki paskutinių laikų. Iš viso ištrėmta kas dešimtas Lietuvos gyventojas — gal net per 350,000. Amerikos Lietuvių Taryba skatina visose lietuvių kolonijose ruošti didžiųjų trėmimų minėjimus, kiek galima tai keliant amerikiečių spaudoje, primant rezoliucijas, kad visiems ištremtiesiems būtų tuojau leista grįžti į tėvynę Lietuvą.

Pasaulio Lietuvių Archyvas netrukus išleis galimai pilnesnius išvežtųjų sąrašus, paruoštus L. Kerulio. Iki didžiųjų trėmimų minėjimų stengiamasi baigti išspausdinti kun. dr. J. Prunskio paruoštą knygą "Lietuviai Sibire", kur surinkti buvusių trėmtinių at-

siminimai, laiškai ir nuotraukos.

Ypatingai panaudotina, kaip dovana amerikiečių politiniams veikėjams, šiuo metu išleista anglų kalba prof. dr. Juozo Pajaujio knyga "Soviet Genocide in Lithuania", kur pateikti atitinkami dokumentai, iliustracijos ir išsamus tekstas.

Ši svarbi knyga išleista Tautos Fondo ir p. Emilijos Pajaujienės lėšomis. Knyga galima įsigyti šiuo adresu: ELTA Information Service, 1611 Connecticut Ave. N. W. 2, Washington, D. C. 20009.

SAVAITGALIS SU GUSTAIČIU

Antanas Gustaitis skaitys naujausiąją savo kūrybą specialioje literatūros vakaronėje balandžio 10 d., 8 v. v., Jaunimo centro kavinėje. Rašytojas atvyksta iš Bostono į Chicago ryšium su savo dramų "Mėnulio užtemimas" premjera balandžio 11 ir 12 d.d.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti savaitgalio su Gustaičio renginiuose, pradedant minėtu neeiliniu literatūros rečitaliu penktadienio vakare. Jame žymusis mūsų satyrikas, be to, Chicagoje toks retas svečias, paskaitys du rizikingus feljetonus ir pluoštą pekiškai pasiutusį eilų.

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS

Baltimorės Lietuvių Atletų Klubas, vienas iš veikliausių vienetų Baltimorės lietuvių gyvenime, pasiruošęs pilnai priimti sportininkus iš visos Amerikos. Tai įvyks gegužės 16-17 d. Baltimorėje. Varžybos bus krepšinio, tinklinio, plaukymo ir šachmatų srityse.

Šeštadienį, gegužės 16 d., įvyks šokiai ir koncertas su "Jinai ir trys gintarai" Baltimorės Lietuvių Namuose, kurie yra vieni iš gražiausių pastatų likę nuo pirmųjų lietuvių ateivių veiklos: 851 Hollins St., Baltimore, Md. 21201.

Sporto žaidynių klausimais kreiptis į Algirdą Velioną — 118 Stonewall Rd. Baltimore, Md. 21228.

LIETUVIŲ DAILININKŲ ŽINIAI

Š. m. lapkričio 6-21 dienomis Čiurlionio Galerija, Inc. ruošia Bendrąją Lietuvių Dailės Parodą, kurioje bus paskirtos premijos: dail. M. Šileikio (\$500) — už tapybą ar skulptūrą, dail. T. Petraičio (\$300) — už akvarėlę ar grafiką ir Čiurlionio Galerijos, Inc. (\$200) — už kūrinių bet kurios technikos.

Norintieji parodoje dalyvauti dailininkai atsiliepią iki spalio mėn. 15 d., atsiųsdami savo kūrinių fotografijas ar skaidres. Chicagos ir apylinkės dailininkai gali pristatyti pačius kūrinius. Pageilaujama, kad

A. A.
DOMININKA NEDZINSKIENĖ,
gyvenusi 1231 E. 61 gatvėje, Cleveland, Ohio, mirė 1981 kovo 19. Palaidota 1981 kovo 23 Visų Šventųjų kapinėse po šv. Mišių aukos DMNP parapijos bažnyčioje.

A. a. Domininka gimė 1908 rugsėjo 9 Ončiškių km., Seirijų vls., Alytaus aps. gausioje ūkininko šeimoje. Išmoko siūti, iškėję už Felikso Nedzinsko, karo metu su juo pasitraukė į Vakarus. Džiova anksti sunaikino vyro sveikatą Vokietijoje (ten palaidotas), ji viena tyliai leido amžių JAV, kol Aukščiausiojo valia sunkios ligos keliais ir ją pasišaukė, — anksčiau už seseris Oną ir Marytę, už brolius Juozą ir Balį, su šeimomis Lietuvoje gyvenančius.

Šv. Mišias aukojo ir kitus religinius patarnavimus velionei suteikė kun. kleb. G. Kijauskas, S. J. Kaimynai ir pažįstami — Ig. Muliolis, A. ir A. Muliolių šeima, G. ir A. Kijauskai, Onutė Grigonytė, Ona Griganavičienė, Nykštenai, A. ir M. Giedraitis, M. Mažeikytė, M. Iešmantienė, M. Svets, A. Svet, A. Vedegys, T. Vede-gienė, A. Baliūnas, J. Pikturna, Žygienė, J. Svets, M. Iešmantas, J. Garla ir kiti ją prisiminė aukomis šv. Mišioms už sielos ramybę, pagerbė gėlėmis, karsto nešimu, lankymu šermentyse ir palydėjimu į kapines. Laidotuves tvarkė Jakubs & Son, teisiniai patariamasis adv. A. Širvaicius.

Mirusiosios artimieji Lietuvoje ilgai bus dėkingi.

VYTAUTAS VOLERTAS,
KAIMYNAS IR TOLIMAS GIMINAITIS

fotografijos katalogui ir spaudai būtų juoda-balta.

Parodai galima siūlyti iki 10 darbų, nurodant kūrinių techniką ir dydį. Kūrinius parodai atrinks dail. M. Šileikio vadovaujama galerijos Meno Taryba. Skaidrės ir nepanaudotos fotografijos bus gražintos.

Atrinktus kūrinius pristatyti Čiurlionio Galerijai, Inc. 4038 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 iki lapkričio 2 d. imtinai. Paroda atidaro ma lapkričio 6 d. 7:00 v. v.

Premijuoti kūriniai paliekami Meno Kūrinių Fonde, kuris yra Nepriklausomos Lietuvos nuosavybė. Kūriniai pristatomi ir gražinami savininkų sąskaita.

• **Lietuviui studentui** atsiranda proga vasaros metu 10 savaitių dirbti Washingtone, prie Jungtinio pabaltiečių komiteto, gaunant atlyginimą. Kreiptis adresu: Amerikos Lietuvių Taryba, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629, telefonas (312) 778-6900. Pageidautina, kad turėtų automobilį.

• **Lietuvių Moterų Klubas** š. m. balandžio 5 d. Waterbury surengė literatūrinę popietę, kurioje buvo supažindinta su naujai išėjusia E. Juciūtės knyga "Ažuolynėlis".

• **A. A. Elena Jurgėlienė-Čepinskytė**, sunkios vėžio ligos iškankinta, kovo 3 d. mirė Washingtone, D. C. Velionė buvo gimusi 1918 m. Brooklyne ir būdama dviejų metų išvyko į Lietuvą, kur gyveno iki 1928 m.

Grįžusi į JAV įsijungė į lietuvių visuomeninį gyvenimą, aktyviai dalyvavo Dariaus ir Girėno skridimo paruošime, priklausė Balfui, ALT New Yorko skyriui, Moterų Vienybei, Lietuvos Vyčių ir kt. organizacijoms.

1932 m. iškėję už Konstantino Jurgėlos. 1954 m. persikėlė į Washingtoną, kur jos vyras vadovavo Amerikos Balso lietuviškam skyriui.

Liūdesy liko vyras Konstantinas, duktė Elena, sūnus Algis su šeimomis ir kiti giminės.

• **A. A. Juozas Šiušis**, 78 amž. mirė š. m. vasario 12 d. San Martin mieste, Argentinoje.

Velionis buvo aktyvus visuomenės veikėjas, daugelio organizacijų valdybų narys. Domėjosi istorine medžiaga ir savo nmauose buvo surinkęs daug lietuviškos muziejinės medžiagos. Bendradarbiavo spaudoje.

Liūdesy liko žmona Bronė, sesuo ir kiti giminės.

NORI PIRKTI LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ

Jei kas turėtų ar žinotų kur gauti palaikytą Liet. Enciklopedijos 36 tomus, prašome pranešti: Dirvai, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103. Teiraujasi I. O.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Immediate openings for registered nurses in IV therapy, ICCU & general nursing units. For evening & midnight shifts. Competitive salary and liberal personnel policies. Contact Personnel Depart., King's Daughters Hospital, 2201 Lexington Ave., Ashland, Ky. 41101 (606) 325-7755. (6-15)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED CYTOTECHNOLOGISTS to work and live in a small Congenial Community. Cytotechnologists ASCP (or eligible), to work in modern lab of 350 bed hospital, total spectrum of procedures offering opportunity for growth in Diagnostic Cytology. Located in scenic recreational area of Northeastern Wisconsin. Excellent benefit package, job security and salary commensurate with experience. Call or write to: Employment Manager, Holy Family Hospital, 21st and Western Ave., Manitowoc, Wis. 54220. Phone: 414-684-2324. An Equal Opportunity Employer (13-14)

LB Ohio Apygardos valdybos nariui

A. A.

BRONIUI GRAŽULIUI

mirus, jo žmonai AKVILINAI ir artimiesiems reiškiamo užuojautą

LB Ohio Apygardos Valdyba

ALEKSANDRAI BUDAITIENEI - MISIŪNAITEI, Lietuvoje mirus, broli

VINČĄ MISIŪNĄ,

Elizabetho Tautinės Sąjungos skyriaus Valdybos išdininką, giliai užjaučia

Skyriaus Valdyba ir nariai

Mirus mūsų mokyklos mecenatui

A. † A.

BRONIUI GRAŽULIUI,

žmoną AKVILINĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

CLEVELANDO ŠV. KAZIMIERO
LITUANISTINĖ MOKYKLA